

ΤΟΜΟΣ Β', ΘΕΦΟΡΔΗ
ΠΑΝΟ, ΤΙ ΣΟΥ ΣΤΜΒΑΙ
ΝΕΙ ΕΙΝΕ ΤΗΣ ΙΔΙΟΥΤ
ΣΤΑΣΙΑΣ ΣΟΥ. ΤΟ Ε-
ΧΕΙΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΕΙ
ΚΑΙ ΕΡΧΕΤΑΙ ΕΙΣ ΤΟΝ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΝ ΤΟΥ.

Ἐρευνα

ΤΕΥΧΟΣ Γ', ΑΠΡΙΛΙΟΣ,
ΕΣΤΗ ΑΝΑΠΟΔΡΑΣΤΩΣ
ΜΕΓΑΣΕΝΔΡΑΣΕΙΚΑΙ
ΦΡΑΣΕΙ ΕΑΝ ΕΠΙ ΜΑ-
ΚΡΑΤΗ ΕΧΕΙΣ ΔΙΑΤΕ-
ΛΕΣΕΙ ΜΕΓΑΣΕΝ ΣΤΟ-
ΧΑΣΜΩ ΚΑΙ ΣΙΓΗ.

Σύγγραμμα τριμηνιαίως ἐκδιδόμενον ὑπὸ Πλάτωνος Ε. Δρακούλη.

5 ΔΡΑΧΜΑΙ ΚΑΤ' ΕΤΟΣ.]

Oxford, 1906.

[ΚΑΤ' ΕΤΟΣ ΦΡΑΓΚΑ 5.]

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

21 Μαρτίου.

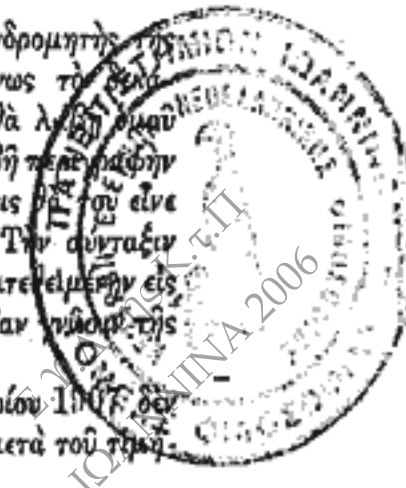
Ἐὰν ἡ ΕΡΕΥΝΑ εἶχε δέκα ὑποστηρικτὰς ὡς ὁ ἐν Μυτιλήνῃ δικηγόρος κ. Βλαχόπουλος, τὸ ζήτημα τοῦ μηνιαίου τῆς ἐκδόσεως θὰ ἦτο ἀφ' ἑαυτοῦ λελυμένον. Ὁ πολῦτιμος αὐτὸς φίλος τοῦ ἔργου μας, ὄχι μόνον διατηρεῖ διηλεκτὴ ἀλληλογραφίαν μετὰ πολυαριθμῶν ἀνταποκριτῶν ἐργαζομένων πρὸς διάδοσιν τοῦ περιοδικοῦ καὶ τῶν ἀρχῶν του, ἀλλὰ καὶ ἐμβάζει κατ' ἔτος 50 ἐγγραφὰς συνδρομητῶν, ὑποστηρικτῶν καὶ ἰδρυτῶν, οἵτινες, τῇ φροντίδι του, ἀνανεοῦσιν ἐγκαίρως καὶ προκαταβολικῶς ἕκαστον Ἰανουάριον. Καὶ προσέτι προκαταβάλλει ἑτησίως τὸ τίμημα 30 ἐγγραφῶν ἐξ ἰδίων καὶ διανέμει τὰ φύλλα εἰς ἀπόρους μαθητὰς Γυμνασίων. Ἡ ΕΡΕΥΝΑ εἶνε ἔθνικόν ἔργον ὑπερτίτης σπουδαιότητος καὶ ποιούμεθα ἔκκλησιν πρὸς τοὺς ἀπανταχοῦ φίλους μας νὰ ἐργάζωνται ὑπὲρ αὐτοῦ ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ, μιμούμενοι τὴν δρᾶσιν τοῦ κ. Βλαχοπούλου. Ἐννέα μιμηταὶ του ἀρκοῦσι, διότι τούτο θὰ ἐσήμενεν ἐξασφάλισιν 800 ἐγγραφῶν, καὶ θὰ ἐμείου σημαντικῶς τὴν ἀνησυχίαν μας περὶ συμπληρώσεως τοῦ ἀπαιτούμενου ἀριθμοῦ ὅπως τὸ περιοδικὸν γίνῃ μηνιαῖον. Θὰ ἤρκουν τότε ἄλλαι 200—300 βέβαιαι, (πιστῶς ἀνανεούμεναι), ἐγγραφαί. Μὲ μόνον ὁμως τὸν κ. Βλαχόπουλον ὡς στῦλον, ἀπαιτοῦνται βέβαιαι ἐγγραφαὶ ὑπὲρ τὰς χιλίας. Ὅσοι ἐπιθυμοῦν νὰ ἀκολουθήσωσι τὰ παράδειγμα τοῦ κ. Βλαχοπούλου δύνανται νὰ συνεννοηθῶσι μετ' αὐτοῦ διευθύνοντες πᾶσαν ἐπιστολὴν ὡς ἑξῆς: Monsieur P. Vlahopoulos, Avocat, Mételin.

Ἐν τούτοις ἐπειδὴ μὲ τὸ δωδέκατον τεύχος συμπληροῦται ὁ δεύτερος τόμος τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ, θὰ προβῶμεν κατόπιν, χάριν πειράματος, εἰς μηνιαίαν ἐκδοσιν τοῦ περιοδικοῦ, καὶ τὸ τίμημα τῆς ἐγγραφῆς θὰ εἶνε τότε δέκα φράγκα κατ' ἔτος. Δηλαδή καίτοι τὰ τεύχη ἐκάστου ἔτους θὰ εἶνε δώδεκα ἀντὶ τεσσάρων, τὸ τίμημα δὲν τριπλασιάζεται ἀλλὰ μόνον διπλασιάζεται περίπου. Ἐπομένως πεπεύσμεθα ὅτι οἱ συνδρομηταὶ μας ἀσμένως θὰ σπεύσωσι νὰ ἐμβάσωσι τὸ δεκάφραγον τίμημα. Μετὰ τοῦ διαβήματος τούτου δηλοῦμεν ὅτι ὅσον ἀφορᾷ δοσοληψίας μετὰ τὴν ΕΡΕΥΝΑΝ, οἱ ἡμέτεροι συνδρομηταὶ δεόν νὰ ἔχωσιν ὑπ' ὄψει ὅτι μόνιμον

διατίμησιν τοῦ φράγκου ἀναγνωρίζομεν τὴν ἑλληνικὴν δραχμὴν. Ἐπομένως δέκα δραχμαὶ θὰ ἰσοῦνται πάντοτε πρὸς δέκα φράγκα. Εἶνε οὐκ ὀλίγον περιέργον ὅτι πρώτη ἡ ΕΡΕΥΝΑ, ὑπετίμησε τὸ φράγκον πρὸ τριετίας, εἰς δραχμα 1. 25. Ἦτο τότε πολὺ ὑψωμένον, ἀλλὰ ὀλίγαι ἐβδομάδες διέρρευσαν μετὰ τὴν ἡμετέραν (ὁπωσοῦν ἀθαίρετον) διατίμησιν, καὶ ἰδοὺ ἡ ἀξιοσημείωτος πτώσις τοῦ συναλλάγματος ἔκτοτε φθάσασα εἰς τὴν ἡμετέραν τιμὴν. Ἢδη χωροῦμεν κατὰ ἄλλο ἐν βῆμα καὶ εὐελπιστοῦμεν ὅτι καὶ τὴν φορὰν ταύτην θὰ μᾶς ἀκολουθήσῃ μυστηριωδῶς ἡ χρηματιστικὴ ἀγορὰ ἐξισοῦσα τὸ φράγκον μετὰ τὴν δραχμὴν. Πᾶς ἄρα ἐγγραφόμενος συνδρομητῆς καὶ ἐμβάζων τὸ τίμημα ἀνευ ἀναβολῆς συνωδὰ πρὸς τοὺς ὄρους μας, δύναται νὰ ἔχη τὴν εὐάρεστον συναίσθησιν ὅτι αὐτόχρημα σῦρει τὸ συναλλάγμα μέχρι ἐξισώσεως. Παρακαλοῦμεν ἵνα ὅσοι προθυμοποιοῦνται νὰ δεχθῶσι τὴν νέαν διαρρυθμίσιν τῆς ἐκδόσεως (δώδεκα τεύχη τὸ ἔτος ἀντὶ δέκα φράγκων κατ' ἔτος), μᾶς δηλώσωσι τούτο ἀνευ ἀναβολῆς. Ὁ ἀριθμὸς τῶν δηλώσεων θὰ μᾶς χρησιμεύσῃ εἰς συνομολόγησιν συμφωνιῶν μετὰ τοῦ τυπογράφου. Ἡ δήλωσις προτιμώτερον νὰ γίνεταί ἐπὶ ἑνὸς δελταρίου, καὶ νὰ μὴ ἀνακοινοῦται τίποτε ἄλλο σὺν αὐτῇ. Τὸ δελτάριον θὰ περιέχῃ μόνον τὰς ἑξῆς λέξεις. "Ἐσομαι συνδρομητῆς τῆς μηνιαίας ΕΡΕΥΝΗΣ καὶ θέλω ἐμβάσει τὸ τίμημα τῆς ἐγγραφῆς δι' ἕν ἔτος () ἅμα με εἰδοποιήσετε." Προσέτι τὸ δελτάριον θὰ περιέχῃ τὸ ὄνομα καὶ τὴν διεύθυνσιν τοῦ δηλοῦντος καθαρογεγραμμένα. Ἐντὸς τῆς παρενθέσεως οἱ δηλοῦντες ἐξ Ἑλλάδος γράφουσι "δραχμὰς δέκα." Οἱ ἀλλαχόθεν "φράγκα χρυσὰ δέκα" ἢ "σελήνια ὀκτώ." Οἱ ἐξ Ἀμερικῆς "δολλάρια δύο."

Πᾶς ἐγγραφόμενος ἐντὸς τοῦ 1906 ὡς συνδρομητῆς τῆς μηνιαίας ΕΡΕΥΝΗΣ καὶ ἐμβάζων ταυτοχρόνως τὸ δέκα φραγκον τίμημα καὶ τὴν φωτογραφίαν του, θὰ λάβῃ ὁμοῦ μετὰ τὴν ἀπόδειξιν τῆς πληρωμῆς καὶ μίαν ἀκριβῆ περιγραφήν τοῦ χαρακτήρος του καὶ τῶν τάσεών του, ἣτις ὅμως εἶνε πολῦτιμος πρὸς καθοδήγησιν τοῦ βίου του. Τὴν ἀνταξίαν ἐκάστου τῶν χαρακτηρισμῶν τούτων ἔχομεν ἀνατελέμεν εἰς εἰδικὸν συνεργάτην ἄγγλον, κεκτημένον βαθεῖαν γνῶσιν τῆς φυσιογνωμικῆς ἐπιστήμης.

Ὁ ἐγγραφόμενος ὁμως μετὰ τὴν 1 Ἰανουαρίου 1907 δεόν θὰ δικαιούται εἰς τούτο ἐκτὸς ἐὰν ἐμβάσῃ μετὰ τοῦ τῆς

ματος τῆς ἐγγραφῆς του καὶ ἄλλας δέκα δραχμὰς προσέτι, σὺν τῇ φωτογραφίᾳ του πάντοτε.

Πᾶς ἐγγράφων 180 συνδρομητῶν τῆς μηνιαίας ΕΡΕΥΝΗΣ καὶ ἐμβάζων τὸ ἰσότιμον ἐν τῷ 1906 θὰ δικαιούται νὰ διαβίωσῃ ἐν Ὁξφόρδῃ ἕξ μῆνας ἀπολαμβάνων τροφήν καὶ κατοικίαν δωρεάν τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ. Πρέπει νὰ εἶνε ἡλικίας νεωτέρας τῶν 25 ἐτῶν, τὰ δὲ ἐξοδα τοῦ ταξιδίου του θὰ εἶνε εἰς βάρος του. Ἐὰν ἐγγράφῃ ὀλιγωτέρας ἢ περισσοτέρας θὰ δικαιούται εἰς ὑποτροφίαν ἀναλόγως ὀλιγωτέρου ἢ περισσοτέρου χρόνου.

Μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ δευτέρου τόμου, ἐπὶ ἓν ἔτος ἀφεικτικῶς ἡ ΕΡΕΥΝΑ θὰ ἐκδίδεται κατὰ μῆνα. Ἐὰν ἐν τῷ μεταξὺ δοθῇ ἡμῖν ἐπαρκὴς χρηματικὴ ὑποστήριξις, θὰ ἐξακολουθήσῃ ἐκδιδομένη μηνιαίως, ἄλλως θὰ παύσῃ.

Ὁ νεοελληνικὸς τρόπος τοῦ σκέπτεσθαι ἀγεῖ εἰς σχολαστικότητος ἀκόμη καὶ ἐν τοῖς εὐγενεστέροις ἐνθουσιασμοῖς του. Ἴδου δύο παραδείγματα εἰκονίζοντα τί ἐννοοῦμεν. Εἰς τῶν συνδρομητῶν μας ὅστις ἀπὸ ἐνὸς ἔτους εἶχεν ἐγκαταλείψει τὴν κρεοφαγίαν πείσθεις περὶ τοῦ ἀπανθρώπου τῆς ζέως ἐκ τῶν σελίδων τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ, μᾶς ἐπέστρεψε τὸ φύλλον μετ' ἀγανακτήσεως καὶ ἔπαυσε νὰ εἶνε συνδρομητῆς διότι "Ὁ διευθυντῆς τοῦ περιοδικοῦ ἀπρηνήθη τὰς ἀρχὰς του συγγεγραμμένους μετὰ τοῦ Δημάρχου τοῦ Λονδίνου ὅστις βεβαίως εἶνε κρεοφάγος." Ὅπως τὸ ἀνωθι οὕτω καὶ τὸ κάτωθι εἶνε κατὰ τὸ ῥάβδος ἐν γωνίᾳ, ἄρα βρέχει. Ἐτερος συνδρομητῆς μας ἐπιστέλλει ἡμῖν με ὕψος λίαν ἀξιοπρεπῆς ἐπιστρέφων τὸ φύλλον καὶ δηλῶν ὅτι "παύει νὰ ὑποστηρίξῃ περιοδικὸν οὗ ἡ πορεία καίπερ θαυμασία μέχρι τοῦδε, ἀπὸ τοῦδε προδήλως μετεβλήθη ἀφοῦ ὁ διευθυντῆς τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ ἔδωκε τὸν τόμον τῆς εἰς τὸν βασιλέα."! Αὐτὸ τὸ προδήλως εἶνε ἐξαισιον.

Διὰ μακρᾶς σειρᾶς ἀρθρων περὶ τοῦ ἀγγλικοῦ φιλελληνισμοῦ, δημοσιευθέντων ἐν ἀθηναϊκῇ ἔφημερίδι, καταβάλλεται ἐρρωμένη προσπάθεια ὅπως ἀποδειχθῇ ὅτι πᾶσα εὐνοία τῆς Ἀγγλίας ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος εἶνε ἐμπλεως κινδύνων κατὰ τοῦ ἑλληνισμοῦ "διότι ἡ Ἀγγλία οὐδέποτε ἄρᾳ εἰμὴ ἔχουσα ὑπ' ὄψει τὸ συμφέρον τῆς." Ὁ ἀρθρογράφος χειρίζεται τὸν κάλαμον μετὰ θαυμασίας δυνάμεως καὶ εἶνε κρῖμα νὰ μὴ χρησιμοποιοῖ τὸ τάλαντόν του εἰς ἐπαξιώτερα καὶ πρακτικώτερα θέματα. Τί κερδίζει ὁ ἑλληνισμὸς ἀπὸ αὐτὰς τὰς τερθρείας; Ἄλλως δὲν φαίνεται γνωρίζων τὴν Ἀγγλίαν ποσῶς ὁ ἀρθρογράφος. Φαντάσθητι ὅτι θεωρεῖ τὸν Βύρωνα ὡς τὸν μόνον φιλέλληνα, "διότι ὅλοι οἱ ἄλλοι εἶχον ἰδίους σκοποὺς νὰ ὑπηρετήσωσι διὰ τοῦ φιλελληνισμοῦ των"! Τὸν Σέλλεϋ τὸν ἀγνοεῖ! καὶ ἀγνοεῖ ἐπίσης τὴν ἱστορίαν τοῦ Βύρωνος. Δίδει μίαν ἔσοχον ἀνάλυσιν τοῦ φιλελληνικοῦ αἰσθήματος, εὐλωττον καὶ ὑψηλὴν. Τὸ ἀναγκαῖον πόρισμα ἐξ αὐτῆς εἶνε ὅτι εἰάν ὑπάρχουν ἐν τῷ κόσμῳ μισέλληνας, τοιοῦτοι εἰσὶ μόνον οἱ νεοέλληνας. Ἄλλὰ τὸ πόρισμα τοῦτο ὁ ἐν λόγῳ δεξιὸς λογογράφος δὲν τὸ βλέπει.

Πόσῳ καλὰ γνωρίζουν τὰ ἀγγλικά πράγματα οἱ ἐν Ἀθῆναις δημοσιογραφικοὶ ἀποδεικνύει ἡ ἐπίμονος ὑπ' αὐτῶν τιτλοφόρησις τοῦ κ. Βάλφουρ, τοῦ τέως ἀγγλοῦ πρωθυπουργοῦ. Ὅχι μόνον τὸν ἀποκαλοῦσι λόρδον, ἀλλὰ καὶ μίαν ἔφημερίδα δημοσιεύει εἰκόνα αἰλοῦ ἀνδρὸς φέρουσαν κάτωθι τὰ ἐξῆς: "Λόρδος Βάλφουρ, τέως πρωθυπουργὸς τῆς Ἀγγλίας." Τὸ νὰ ἀποκαλῆς λόρδον οἰονδήποτε μὴ ὄντα λόρδον θεωρεῖται ἐν Ἀγγλίᾳ σολοικισμὸς. Δημοσιογράφοι ἀγγλομαθεῖς νὰ μὴ γνωρίζωσι τοῦτο εἶνε ἀσύγγνωστον.

Ἡ βασίλισσα τῆς Ῥωμανίας γράφει μακρὸν ἀρθρον ἐν τινι περιοδικῷ τοῦ Λονδίνου, πραγματευόμενον περὶ τῶν ἐν Ῥωμανίᾳ ἔβραίων καὶ ἄλλων ξένων. "Ἡ χώρα μας, λέγει, δὲν δύναται νὰ θρέψῃ τὰ τέκνα τῆς, καὶ ἐπομένως δὲν πρέπει νὰ μᾶς μέμφεται ἡ Εὐρώπη ὅτι ἀπελαύνομεν τοὺς ξένους." Τὸν πλοῦτον οἰασθήποτε χώρας δὲν ἐκμυζοῦν οἱ ξένοι, ἀλλὰ ἡ πλουτοκρατικὴ σύστασις, δι' ἣν πάντοτε πρῶτοι εὐθύνονται οἱ ἐγχώριοι. Ἡ βασίλισσα ἐν ἐπιλόγῳ ἀναφωνεῖ: "Ὁ κόσμος ἔπρεπε νὰ θαυμάζῃ τὴν νεαρὰν ταύτην χώραν ἣτις τόσῳ γενναίως πάντοτε ἠγωνίσθη νὰ ἐκτελέσῃ τὰς ὑποχρεώσεις τῆς." Ἄλλ' ἡ βασίλισσα λησμονεῖ ὅτι ἡ Ῥωμανία οὐδόλως ἐμερίμνησε νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ὑποχρέωσιν ἣν ἀνέλαβε τῷ 1878 ἀπέναντι τοῦ κόσμου, ἐν τῇ βερολινεῖῳ Συνθήκῃ, νὰ δόσῃ πολιτικὰ δικαιώματα εἰς τοὺς ἔβραίους ὑπηκόους τῆς. Ἐὰν οἱ ἰθύνοντες τὴν Ῥωμανίαν ζητοῦν νὰ πείσωσιν τὸν Ῥωμανικὸν λαὸν ν' ἀποδόσῃ τὰ αἷτια τῆς πτωχείας του εἰς τοὺς ξένους, ἡ Ἴσχυς τῶν πραγμάτων θὰ τοὺς διαψεύσῃ ὅπως διέψευσεν Ἰσχύτως καὶ τοὺς ἰθύντορας τῆς Ῥωσσίας.

Ἐκ Βόλου ἀγγέλλεται ἡμῖν ἡ ἰδρυσις Συλλόγου πρὸς διάδοσιν καὶ ἐπικράτησιν τῶν ἀρχῶν τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ. Οἱ σχόντες τὴν πρωτοβουλίαν εἶνε πρόσωπα γνωστὰ ἐν τῇ ἐπιστήμῃ καὶ ἐν τοῖς γράμμασι. Ἡ πολίχνη Δράκια φαίνεται ὀλόκληρος ἐνθουσιώδης ὑπὲρ τοῦ ἀγῶνος μας.

Ὁ ἐν Κατῶν Ἰατρὸς κ. Βοῦλας ἔγραψεν ἐν τῇ ἔφημερίδι ΚΑΪΡΟΝ μελέτην περὶ τοῦ ἔργου μας λίαν ἐνδιαφέρουσαν.

Πολλαχόθεν παρεκλήθημεν νὰ στείλωμεν τὴν φωτογραφίαν τοῦ διευθυντοῦ τοῦ ΕΡΕΥΝΗΣ. Περὶ τοὺς πενήντα συνδρομητὰς ἐζήτησαν τοῦτο ἐπανεπιλημμένως. Ἐπειδὴ δὲν δυνάμεθα νὰ στείλωμεν πενήντα φωτογραφίας διότι τοῦτο θὰ ἦτο δαπανηρὸν, καὶ ἐπειδὴ, κατὰ τὴν κρίσιν φίλων, ἡ δημοσιευθεῖσα ἐν τῷ τεύχει τοῦ Ἰανουαρίου ἀνατύπωσις ἐκ τῆς ἀγγλικῆς ἔφημερίδος Daily Graphic, δὲν ὁμοιάζει ποσῶς, ἀπεφασίσσαμεν νὰ εὐχαριστήσωμεν τοὺς ζητοῦντας, ἀνατυποῦντες μίαν πρόσφατον φωτογραφίαν καὶ δημοσιεύοντες αὐτὴν εἰς μέγα σχῆμα ἐν προσεχεί τεύχει τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ. Ἴσως ἐν τῷ τελευταίῳ τοῦ Β' τόμου.

Ὁ ὁμογενὴς τοῦ Λονδίνου κύριος Π. Κοτρώνης γράφει ἡμῖν λίαν φιλόφρονα ἐπιστολὴν ἐμβάζων 125 φράγκα καὶ εὐχόμενος ἵνα τὸ περιοδικὸν γίνῃ ὅσον τάχιστα μηνιαῖον. Ἀποσπῶμεν τὴν ἐξῆς περικοπὴν: "Ἐγκλειστως λαμβάνετε cheque, £5, ὑποσχεθεῖσαν εἰσφορὰν μου διὰ τὴν ἐρίτιμον ΕΡΕΥΝΑΝ, ἧς τὸ τεῦχος ἐκάστην τριμηνίαν ἀναμένομεν ἀνυπομόνως καὶ ἀναγινώσκομεν ἀπλήστως. Ἐνθέρμως εὐχομαι τὴν εὐδωσιν τοῦ ὑμετέρου ἔργου." Ἴνα πραγματοποιηθῇ ἡ εὐχὴ τοῦ κ. Κοτρώνη πρέπει νὰ λάβωμεν πολλὰς εἰσφορὰς ὡς ἡ ἰδική του. Ἢδη ἔχομεν λάβει τρεῖς. Εἰς ταύτας δέον νὰ προστεθῇ καὶ ἡ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν γράφομεν ληφθεῖσα ἀπὸ τὸν πρύτανιν τοῦ Ἰεζετεῖ, τοῦ πανεπιστημίου τῆς Ὁξφόρδης, συνοδευομένη ὑπὸ εὐμενεστάτων ἐκφράσεων.

Ἡ ἀνωθι σημειώσις ἐστοιχειοθετεῖτο ὅτε ἐλάβομεν ἕτερον ἐνταλμα πέντε λιρῶν ἀπὸ τὸν ὁμογενὴ τοῦ Λονδίνου κ. Παπαηλίαν, ὅστις καὶ ἐπιστέλλει ἡμῖν γράμμα πλήρες αἰσθήματος ἐκφράσεων ζαηρὸν πόθον νὰ γίνῃ ἡ ΕΡΕΥΝΑ μηνιαία καὶ ἐπιταχυνθῇ ἡ ἐξάπλωσις τῶν ἐθνοσωτηρίων ἀρχῶν τῆς.

Ἐπειδὴ μόνον ἐν πρόσωπον προσήλθεν εἰς τὸν διαγωνισμὸν τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ, παρατείνομεν τὴν προθεσμίαν ἵνα λάβωσι καιρὸν νὰ μετᾶσχωσιν αὐτοῦ καὶ ἄλλοι. (Ἴδε ἐξώφυλλον τοῦ παρόντος τεύχους, σελ. III.)

ΤΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟΝ ΚΟΜΜΑ.

Νόημα τοῦ Συντάγματος, ὡς τὸ ἀντιλαμβάνεται ὁ γεννήσας αὐτὸ ἀγγλικὸς λαός, νόημα τῶν κοινοβουλευτικῶν θεσμῶν ὡς τοὺς συνέλαβε τὸ πάλαι ὁ ἑλληνικὸς λαός, εἶνε νὰ συντελεῖται ἀναίμακτος καὶ ἤρεμος ἐπανάστασις ἅμα ἐπιστῆ ἡ ὥρα τῆς ἐπαναστάσεως. Τὸ ἀγγλικὸν Σύνταγμα οὕτω ἐλειτούργησε πάντοτε, καὶ εἶνε τὸ μόνον ὅπερ ἐλειτούργησεν οὕτω. Εἶνε ἐπαμένως τὸ μόνον γνήσιον Σύνταγμα, καίπερ, λίαν παραδόξως, εἶνε τὸ μόνον ἀγραφον Σύνταγμα. Κατὰ τὴν διαρρεύσασαν τριμηθίαν συνετελέσθη μεγάλη ἐπανάστασις, ἀναίμακτος καὶ ἤρεμος, ἐν τῇ ἀγγλικῇ πολιτείᾳ. Εἶνε δὲ ἴσως ἡ σημαντικωτάτη πασῶν τῶν μέχρι τοῦδε, διότι εἶνε ἡ πρώτη κυφοροῦσα μεγάλην κοινωνικὴν ἐπανάστασιν. Κοινωνικαὶ ἐπανάστασις αἵτινες ἀλλαγῶν συντελοῦνται ἀναγκαίως διὰ βιαιοπραγιῶν καὶ αἱματοχυσίας, ἐν Ἀγγλίᾳ συντελοῦνται εἰρηνικῶς διὰ τῆς ἐτυμηγορίας τοῦ λαοῦ καὶ τῆς ἰσχύος τῶν πραγμάτων. Εἰς τὰς τελευταίας βουλευτικὰς ἐκλογάς, τὸ ὅτι οἱ Φιλελεύθεροι ἦσαν καταπληκτικὴν πλειονοψηφίαν δὲν σημαίνει τίποτε ἀξιοσημείωτον. Τὸ σημαντικὸν καὶ πρωτοφανὲς γεγονός εἶνε ἡ εἰσαγωγή εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Κοινοτήτων ἐνὸς νέου στοιχείου. Τὸ στοιχεῖον αὐτὸ εἶνε ἡ ἐκλογὴ πεντήκοντα σοσιαλιστῶν καὶ ἡ σύμπηξις Ἐργατικῶν Κόμματος ἔχοντος ὀρισμένον πρόγραμμα, τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ὁποιοῦ ὁ ἀγγλικὸς λαός εἶδεν ὅτι μάτην θὰ διεπιστευέτο εἴτε εἰς τὸ Φιλελεύθερον εἴτε εἰς τὸ Συντηρητικὸν κόμμα. Εἶδεν ὅτι ἐπέστη ἡ ὥρα τῆς ἐπαναστάσεως καὶ ἀπλούστατα ἔστειλεν εἰς τὸ Νομοθετικὸν Σῶμα τὴν νέαν ταύτην δύναμιν ἣτις καλεῖται Ἐργατικὸν Κόμμα. Ἡ σημασία τοῦ πράγματος εἶνε εἰδικῶς ἀξιοσημείωτος διότι ἡ ἐκλογὴ πεντήκοντα σοσιαλιστῶν ἐν τῇ ἀγγλικῇ Βουλῇ ἔχει ἐννοίαν πολὺ διάφορον τῆς ἐννοίας ἣν ἔχει ἡ ἐκλογὴ ἔστω καὶ ἑκατὸν σοσιαλιστῶν ἐν τῇ γερμανικῇ Βουλῇ. Τὸ Ράιχσταγ δύναται ν' ἀποτελεσθῆ ὀλόκληρον ἀπὸ σοσιαλιστῶν καὶ ὁμως ἡ διὰ νομοθεσίας κοινωνικὴ μεταμόρφωσις νὰ μὴ ἐπικεῖται. Ἀλλὰ ἐὰν τὸ ἥμισυ τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων ἀποτελεσθῆ ἀπὸ σοσιαλιστῶν, ἡ ἐναρξίς νέου κοινωνικοῦ Συστήματος ἔσται ἐπὶ θύραις. Καὶ δὴ αἱ συνέπειαι μεγάλου Ἐργατικοῦ Κόμματος ἐν τῇ ἀγγλικῇ Βουλῇ ἔσονται ἀμέσως αἰσθηταὶ ἐφ' ὅλου τοῦ κόσμου ἐνῶ ἐν οἰαδήποτε ἄλλῃ Βουλῇ ἡ δράσις ἐνὸς Ἐργατικοῦ Κόμματος ὀσφδήποτε ἰσχυροῦ, θὰ ἐπέδρα πολὺ ἐμμέσως. Ἐγκεῖται ὁμως ἐν τῇ φύσει τοῦ Ἐργατικοῦ Κόμματος οἰασδήποτε χώρας ὅτι ἐπιδέχεται διεθνή συνεννόησιν καὶ σύμπραξιν ὡς παγκόσμιος δύναμις ὑπηρετικὴ τῆς Ἀνθρωπότητος. Τὸ χαρακτηριστικὸν τοῦτο διακρίνει τὸ Ἐργατικὸν Κόμμα οἰασδήποτε Βουλῆς ἀπὸ τὰ ἄλλα κόμματα ἅτινα ἀντιθέτως εἶνε τοπικῶς ἐθνικοῦ χαρακτήρος καὶ

κατὰ συνέπειαν καταδικασμένα εἰς θάνατον ὑπὸ τῆς ἰσχύος τῶν πραγμάτων. Δὲν εἶνε ποσῶς τολμηρὸν νὰ προμαντεύσῃ τις ὅτι εἰς τὰς προσεχεῖς βουλευτικὰς ἐκλογάς τῆς Ἀγγλίας, τὸ Ἐργατικὸν Κόμμα θὰ ἀριθμῆ ὑπὲρ τοὺς διακοσίους βουλευτὰς, καὶ ὅτι ὀλοσχερῆς κατάκτησις τῆς βουλῆς τῶν Κοινοτήτων ὑπὸ τῶν Ἐργατικῶν τάξεων εἶνε θάσσον ἢ βράδιον ἀναπόδραστος. Οὕτω ἐν τῷ παρελθόντι συνέβη καὶ ἡ ὀλοσχερῆς κατάκτησις τῆς βουλῆς τῶν Λόρδων ὑπὸ τῶν Κοινοτήτων καὶ ἔλαβεν ὑπόστασιν ἡ νῦν Βουλὴ τῶν Κοινοτήτων. Μία τρίτη Βουλὴ—Βουλὴ τῶν Ἐργατικῶν Τάξεων—εἶνε οὕτω ἐν τῇ φύσει αὐτῇ τῶν πραγμάτων—θεσμὸς προσδοκώμενος. Βεβαίως ἐν τῷ μεταξὺ ἡ Βουλὴ τῶν Λόρδων βαίνει πρὸς τὴν δύσιν της, ἀκολουθουμένη ἴσως καὶ ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων. Τὸ πεδῖον τότε τῆς πολιτικῆς δράσεως ἀφίεται εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἐργατῶν, τοῦθ' ὅπερ οὐδὲν ἄλλο σημαίνει εἰμὴ μεταβολὴν τοῦ κοινωνικοῦ συστήματος τῆς Οἰκουμένης. Πιθανὸν ἐν τῇ Βουλῇ ταύτῃ νὰ παλαίσωσιν ἐπὶ μακρὸν δύο κόμματα ἀντιθέτου ἰδιοσυγκρασίας, ἀλλὰ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ πάλῃ των ἔσται ἐγγύησις τῆς μονιμότητος τοῦ Νέου Κοινωνικοῦ Καθεστώτος—τῆς Νέας Πολιτείας ἣν δὲν θὰ ἰθύνωσι πλέον οἱ γαιοκτήμονες, οὔτε οἱ κεφαλαιοῦχοι, ἀλλὰ ὁ ἐργατικὸς λαός ἀρκετὰ πλέον πεφωτισμένος ὥστε νὰ πράττῃ τοῦτο τελεσφόρως, καὶ χωρὶς νὰ ἐκλαμβάνῃ ὡς ἀντιπροσώπους τοῦ ἐκείνουσ οἵτινες ἀναγκαίως δύνανται μόνον νὰ εἶνε ἐκμεταλλευταὶ του. Τὸ ἄρτι συμπαγὲν Ἐργατικὸν Κόμμα εἶνε εἰσέτι νεαρόν, ἀλλ' ἡ εὐρωστία του εἶνε προμήνυμα μεγάλων ἔργων. Ἐν τῇ Βουλῇ περιλαμβάνει τὰ μόνον πρόσωπα ἅτινα θεωροῦσι τὴν πολιτικὴν ὡς εὐθύνην. Εἶνε ἤδη κοινοτοπία ὅτι οἱ ἀποτελοῦντες τὰ ἄλλα κόμματα θεωροῦσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον τὴν πολιτικὴν παιγνίδιον ἢ ἐμπορείαν. Ἡ δοθεῖσα ὁμως εἰς αὐτοὺς μέχρι τοῦδε ἐμπιστοσύνη τοῦ ἔθνους φθίνει. Ἡ θέσις των ἐπομένως εἶνε καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἰδίους ἀκατάληπτος, ἀκαθόριστος καὶ ἀστήρικτος. Οἱ μέχρι τοῦδε ἰθύνοτες τοῦ λαοῦ, μεθ' ὅλην τὴν ἰκανότητα καὶ εὐφυΐαν των, ἀποβάλλουσι τὸ σθένος των ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος. Ἡ ἰσχύς τῶν πραγμάτων ἀπαιτεῖ τὴν ἔξοδον αὐτῶν ἀπὸ τῆς σκηνῆς τῆς πολιτικῆς δράσεως, διότι ἡ ἰσχύς τῶν πραγμάτων τάσσεται ἀμείλικτως ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, ὑπὲρ δηλαδὴ τῆς Ἀνθρωπότητος καὶ καταδικάζει εἰς ἔξοδον τοὺς μὴ ἀναγνωρίζοντας τοῦτο. Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ Χριστιανισμοῦ ἡ ἰσχύς τῶν πραγμάτων ἔφερεν τοὺς κοπιῶντας καὶ πεφορτισμένους εἰς τοιοῦτον ὕψος ὥστε αὐτοὶ μόνον ἐτιμῶντο διότι εἰς αὐτοὺς ὁ κόσμος τότε διέκρινε τὴν φυσιογνωμίαν τοῦ Τίτου τοῦ Ἀνθρώπου. Συνέπειαι ὑπήρξεν ἡ πανταχοῦ ἐπικράτησις τοῦ αἰσθήματος τῆς ἀδελφοσύνης μέχρι λυρικοῦ καὶ δημιουργικοῦ ἐνθουσιασμοῦ. Καὶ αὐτὴ ἡ

συνέπεια ἢ τότε θὰ ἐξηκολούθει καὶ θὰ ἐπεξετεί-
νετο καὶ σήμερον ἂν μὴ ἄλλαι ἀπρόοπτοι τάσεις
ἔφερον εἰς τὸ μέσον τὸ πνεῦμα τοῦ μεσαιωνισμοῦ.
Δὲν εἶνε πιθανὸν ὅτι ὑπάρχουσιν ἤδη κεκρυμμένα
τάσεις ὀπισθοδρομήσεως, ἀμα ἐπομένως τὸ ἰδεώδες
ἐνὸς πεφωτισμένου Ἐργατικοῦ Κόμματος θριαμ-
βεύσῃ, ἢ Οἰκουμένη θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὰς γνη-
σίας ἐμπνεύσεις τοῦ Χριστιανισμοῦ, εἰς τὴν
φιλέρευνον φύσιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, καὶ εἰς τὴν
θρησκείαν ἣν συνοψίζουσιν αἱ τρεῖς λέξεις τῆς
Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως:—Ἐλευθερία Ἰσότης
Ἀδελφότης. Ἡ χώρα ἐκείνη ἦτις μέλλει νὰ δόσῃ
ἡμῖν τοιοῦτον Ἐργατικὸν Κόμμα, ἔσται ἢ μέλ-
λουσα νὰ σώσῃ τὸ ἀνθρώπινον Γένος. Ἡ πολι-
τικὴ ἐπανάστασις ἢ συντελεσθεῖσα ἐν Ἀγγλίᾳ
κατὰ τὴν διαρρεῦσασαν τριμηναίαν παρέχει τὸ
ἐνδόξιμον νὰ φρονώμεν ὅτι ἢ Ἀγγλία προώριστα
εἰς τὴν δόξαν ταύτην. Ἀπομένει ἤδη νὰ ἐξηγή-
σωμιν ἐν συντόμῳ πῶς ἔλαβεν ὑπόστασιν τὸ
νεαρὸν κόμμα τοῦτο ἀπὸ τῆς δράσεως τοῦ ὁποῦ
προσδοκῶμεν τοσαῦτα. Οἱ τακτικοὶ ἀναγνώσται
τῆς ΕΡΕΤΝΗΣ γνωρίζουσιν ἤδη διότι τὸν Ὀκτώ-
βριον τοῦ 1902 διευτώσαμεν ἀκριβῆ προμάν-
τευσιν τῶν συντελεσθέντων τὸν Φεβρουάριον τοῦ
1906. Ἐλάβομεν τότε ἀφορμὴν ἐκ τοῦ ἀναγρα-
φέντος ὅτι ἐν Ἑλλάδι ὑπάρχουσι 59 συντεχνίαι,
καὶ ὅτι ἐσκόπευον νὰ ὑποστηρίξωσι ἓνα ὑποψή-
φιον εἰς τὰς τότε ἐπικειμένας βουλευτικὰς ἐκλογάς.
Ἡρωτώμεν δὲ “ποῖαν ἐντολὴν θὰ τῷ δώσωσιν
ἀραγε; Νὰ προμαχήσῃ ὑπὲρ τῶν συμφερόντων
τοῦ ἐργατικοῦ κόσμου;” Ἐξεφράζομεν ἀμφι-
βολίαν καὶ ἀπεφαινόμεθα ὅ,τι κλινόμεν νὰ ἀπο-
φανθῶμεν καὶ τώρα ἐνεργουμένων βουλευτικῶν
ἐκλογῶν ἐν Ἑλλάδι, καὶ ἀναγραφομένου πάλιν
ὅτι αἱ συντεχνίαι θὰ ὑποστηρίξωσιν ἴδιον ὑπο-
ψήφιον. Ὅτι δηλαδή, “ὁ ὑποψήφιός των εἰς
ἐκλεχθῆ δὲν θὰ προμαχήσῃ ὑπὲρ τῶν ἐργατῶν
ὧν τὰς ψήφους θὰ λάβῃ, ἀλλ’ ὑπὲρ τῶν ἐργοστα-
σιάρχων” διότι αἱ ἑλληνικαὶ συντεχνίαι “δὲν
ἀποτελοῦσιν εἰμὴ σωματεῖα ὀργανισμένα πρὸς
ἀποκλειστικὸν ὄφελος τῶν προέδρων, γραμματέων
κλπ”* πάντων ὄντων μικροκεφαλαιούχων. Ἐκ
τῆς ἀφορμῆς ταύτης ἀνεπτύξαμεν δι’ εἰδικοῦ
ἄρθρου τὴν δρᾶσιν τῶν ἀγγλικῶν συντεχνιῶν, καὶ
ἐξηγήσαμεν τὸν θαυμάσιον ὀργανισμόν των. Ἐλέ-
γομεν δὲ ἐν αὐτῷ: “Διαθέει ἐν μέσῳ αὐτῶν (τῶν
ἀγγλικῶν συντεχνιῶν) ἢ πεποιθήσις ὅτι ὁ ἀγὼν
των εἶνε ἀγὼν ὑπὲρ τοῦ δικαίου καὶ ὑπὲρ τῆς
προόδου, γονιμοποιεῖ δὲ τὴν πεποιθήσιν ταύτην ἢ
ἀρχὴ ὅτι πρὸ τοῦ δικαίου καὶ τῆς προόδου, νόμοι
καὶ κοινοβούλια καὶ κυβερνήσεις πρέπει νὰ ὑπο-
κύψωσιν. Ὅταν σταθμίσῃ τις καλῶς τὸν σκοπὸν
ὃν προβάλλονται αἱ ἀγγλικαὶ συντεχνίαι δὲν
δύναται παρὰ νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι πράγματι ὁ ἀγὼν
αὐτῶν ταυτίζεται μὲ τὸ δίκαιον καὶ τὴν πρόοδον

* ΕΡΕΤΝΑ, τόμ. Α' σελ. 99.

καὶ ὅτι θὰ καταλήξῃ ἐπομένως εἰς θρίαμβον.”
Τὸν θρίαμβον τοῦτον προοιωνίζεται ἤδη ἀλαθῆτως
ἢ ἐκλογὴ τῶν 50 ὑποψηφίων οὓς αἱ συντεχνίαι
ὑπεστήριξαν κατὰ τὰς τελευταίας ἐκλογάς. Αἱ
ἀγγλικαὶ συντεχνίαι τὸ φθινόπωρον τοῦ 1902
συνεκρότησαν Συνέδριον ὅπερ, ὡς ἐν τῇ ΕΡΕΤΝῃ
τότε ἀνεγράφομεν, ἐδήλωσεν ὅτι “οἱ συνησπισμένοι
ἐργάται τῆς Ἀγγλίας δέου νὰ ἔχωσιν ἐπαρκῆ
ἀριθμὸν εἰδικῶν ἀντιπροσώπων ἐν τῇ Βουλῇ τῶν
Κοινοτήτων καὶ πρὸς τοῦτο καταβάλλονται ἀπὸ
πολλοῦ σύντονου προσπάθειαι, ἐξήκοντα δὲ ὑπο-
ψήφιοι μὲ τὴν σημαίαν τῆς Ἐργασίας προαλεί-
φονται ὅλοεν διὰ τὰς προσεχεῖς γενικὰς ἐκλογάς.”
Ἐκ τῶν ἐξήκοντα τούτων ὑποψηφίων, μόνον οἱ
ὀκτὼ ἀπέτυχον. Εἶνε θεμελιώδης ἀρχὴ τοῦ
Ἐργατικοῦ Κόμματος ὅτι ὀφείλει νὰ μείνῃ ἐντε-
λῶς ἀλλότριον καὶ πρὸς τοὺς Φιλελευθέρους καὶ
πρὸς τοὺς Συντηρητικούς. Ὡς πρῶτα βήματα
αὐτοῦ θὰ ἐπιδιώξῃ νομοθέτησιν συντάξεων ἐργα-
τῶν, ἀνέγερσιν ἀνέτων οἰκημάτων διὰ τὸν λαόν,
ἀλλοίωσιν του φορολογικοῦ καὶ κτηματολογικοῦ
συστήματος, καὶ ριζικὰς μεταβολὰς εἰς τὰς σχέ-
σεις μεταξὺ σιδηροδρομικῶν ἐταιριῶν καὶ κυβερ-
νήσεως, τεινούσας εἰς ἐθνοποίησιν τῆς σιδηροδρο-
μικῆς συγκοινωνίας κατὰ τὸ πρότυπον τῆς ταχυ-
δρομικῆς. Ἐὰν εἶχον χρόνον θὰ προέβαινον εἰς
λεπτομερεῖας δεικνυούσας ὅτι τὸ ὅλον πρόγραμμα
τοῦ Ἐργατικοῦ Κόμματος βασίζεται ἐπὶ τῶν
θεμελιῶν τοῦ καλῶς ἐννοουμένου Χριστιανισμοῦ.
Διότι τάσσει τὸ δίκαιον ὑπεράνω τῆς βίας, καὶ
τὴν εἰρήνην ὑπεράνω τοῦ συναγωνισμοῦ. Ἀπαιτεῖ
νὰ ἐξασφαλισθῇ διὰ πάντας τὸ ἱερόν προνόμιον
τοῦ ἐργάζεσθαι, καὶ ἐπιδιώκει νὰ ἐξασφαλισθῇ
ἄνετον γῆρας εἰς πάντας. Μεριμνᾷ περὶ ἐπαρκούς
τροφῆς τῶν τρυφερῶν σπουδαστῶν τῶν δημοτικῶν
σχολείων συνωδὰ πρὸς τὸ παράγγελμα τοῦ Χρι-
στοῦ περὶ τῆς παιδικῆς ἡλικίας, καὶ ἀτενίζει εἰς
τὸ ἰδεώδες τῆς ἐθνοποιήσεως παντὸς τοῦ ἐδάφους
ἐπὶ τῇ βίσει τῆς ἀρχῆς ὅτι “τοῦ κυρίου ἢ Γῆ καὶ
τὸ πλήρωμα αὐτῆς.” Ἐν τῶν πρώτων κατορθω-
μάτων τοῦ Ἐργατικοῦ Κόμματος ἐλπίζεται ὅτι θὰ
εἶνε ἢ συνομολόγησις διεθνῶν συνθηκῶν δυνάμει
τῶν ὁποίων πᾶσα ἔρις νὰ αἴρεται ὄχι διὰ τῆς
διπλωματίας, ἀλλὰ διὰ διαιτητικῆς ἀποφάσεως
τοῦ ἐν Χάγη Δικαστηρίου. Τὸ Ἐργατικὸν Κόμμα
ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἀρνεῖται νὰ ἀποδεχθῇ τὰ πράγ-
ματα τῆς κοινωνίας οἷα εἰσὶν ἀλλὰ θέλει τὰ
πράγματα οἷα ἔδει νὰ ᾧσι, καὶ ὡς ἱεράρχης τις
εἶπεν ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος τοῦ Ἁγίου Παύλου τῇ ἐπι-
ούσῃ τῶν ἐκλογῶν, “ἢ ἀποδοχὴ τῶν πραγμάτων
οἷα εἰσὶν ἀποτελεῖ τὸ ἁμάρτημα τῶν ἁμαρτημάτων.”
Πάντες οἱ ἐκλεχθέντες εἶνε ἄνδρες ὑπερόχου ἤθους
καίπερ μὴ τυχόντες τῶν εὐκολιῶν ὧν τυγχάνουσιν
οἱ πλούσιοι. Ἀλλ’ ἔχουν ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀναγεννῶν
πῦρ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ ὑπὲρ τῆς Ἀνθρωπότητος.

Η ΑΛΗΘΗΣ ΔΟΞΑ ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ.

Ἡ ἐν Λονδίνῳ ἀγόρευσις τοῦ διευθυντοῦ τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ, ἐσημειώθη ἤδη εἰς τὸ προηγούμενον τεύχος. Ἦδη παρέχομεν ὡδε ἐκτενεστέραν περίληψιν, ἰδίως ἐπειδὴ ἐν πολλοῖς ἢ ὀμιλία ἐδημοσιεύθη εἰς ἐφημερίδας παρηλλαγμένη. Ἐν περιλήψει ἐλέχθησαν τὰ ἐξῆς: Ἡ ΕΡΕΥΝΑ εἶνε ἀφοσιωμένη εἰς τὸ ἔργον τῆς διαμόρφώσεως ἑλληνικοῦ ἠθους, διακρίνοντος τὸ ἑλληνικὸν γένος, περιποιούντος τιμὴν εἰς τὰς παραδόσεις μας, καὶ ἱκανοῦ ν' ἀνυψώσῃ τὸ ἀνθρώπινον γένος. Πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται ἵνα ὁ Ἕλλην παρακολουθῇ νοημόνως καὶ ἀφιλαύτως τὴν πρόοδον τῶν φώτων ὅλα συντελεῖται ἐν τοῖς κέντροις τοῦ πολιτισμοῦ, καὶ νὰ παρακολουθῇ αὐτὴν οὕτως ὥστε νὰ ἐμπνέεται καὶ διακεντάται εἰς δράσιν καὶ εἰς αὐτοδημιουργίαν. Ἡ ΕΡΕΥΝΑ εἶνε τὸ ἄριστον αὐτοῦ βοήθημα πρὸς τοιαύτην προσπάθειαν. Ἡ ΕΡΕΥΝΑ προσφέρει εἰς τὸ γένος τὴν κλεῖδα τῆς κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς ἐντελείας, διότι ἀσχολεῖται νὰ ἀνύψῃ ἀπαξ ἔτι ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ Ἕλληνος τὸ ἱερὸν ἐκεῖνο πῦρ ὅπερ ἐθέρμαινε τὴν φυλὴν μας τὸ πάλαι. Τὸ πᾶν εἶνε νὰ ἀναζυμωθῇ ἠθικῶς. Ἀπαξ τοῦτο κατορθώσῃ, θὰ συνεχίσῃ τὴν μεγάλην ἀποστολὴν τῆς, ἀποστολὴν ἣν διέκοψαν περιπέτεια αἰώνων. Θὰ δράξῃ τότε ἀρμοδίως τὴν δάδα τῆς προόδου καὶ θὰ τὴν διαβιβάσῃ εἰς τὰς μελλούσας γενεὰς τῆς Ἀνθρωπότητος. Ἡ ἠθικὴ ἀνοικοδόμησις εἶνε ἡ κλεῖς ἢ ἠθικὴ ἀνοικοδόμησις εἶνε ἡ δύναμις ἢ κρυπτομένη ὀπισθεν πάσης ὑλικῆς εὐδοκιμήσεως. Ἐάν, δηλαδή, μὴ οἰκοδομήσωμεν χαρακτήρας, ἐπὶ τῇ βύσει τῶν ἐμπνεύσεων τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τοῦ Χριστοῦ, πᾶσα ἄλλη προσπάθεια εἶνε φρούδη. Χαρακτήρ σημαίνει προορισμόν, καὶ ἀληθὴς δόξα ἐνὸς ἔθνους εἶνε ὁ ἄγνος καὶ ὑψηλός, ὁ ὑπέρτερος καὶ ἀνθρωπιστικὸς χαρακτήρ ὅστις τὸ διακρίνει. Ἄνευ τοιούτου κατορθώματος καὶ ἂν χίλια θωρηκτὰ ἀποκτήσωμεν, θὰ εἶνε καὶ τὰ χίλια μάταια, ἐνῶ ἐὰν ἐξασφαλίσωμεν πρώτιστα ἑλληνικὸν ἠθος, ἐξησφαλίσωμεν τὰ πάντα, καὶ αὐτὰ τὰ θωρηκτὰ εἴποτε γίνῃ ἀνάγκη αὐτῶν. Τὸ ὅτι τὸ γένος μας ἔκαμε προόδους τινάς, τοῦτο δὲν εἶνε ποσῶς λόγος ἵνα αὐταρέσκως ἀρκεσθῶμεν. Τοιαύτη ὀλιγάρκεια θὰ ἦτο ὀπισθοδρομήσις. Ἀλλ' ἀκριβῶς διότι κάπως ἐπροοδεύσαμεν ἠθικῶς, διὰ τοῦτο ἡ ΕΡΕΥΝΑ ἐπεδόθη εἰς τὸ ἔργον νὰ διακεντᾷ τὴν ἑλληνικὴν φύσιν εἰς ἐπιτέλεσιν πολὺ πλειόνων, ἀσυγκρίτως πλειόνων. Μέθοδος τελεσφορωτέρα ταύτης δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ. Ἐννοῶ τὴν μέθοδον τοῦ προσελκύειν τὴν προσοχὴν τοῦ γένους εἰς τὰ ἰδεώδη ἐκεῖνα τῶν λαῶν τῆς Οἰκουμένης (ὄχι τῶν κυβερνήσεων) ἅτινα διὰ τὸ ὕψος των ἰθύνουν τὸν σύγχρονον πολιτισμόν καὶ τὸν ὠθοῦν πρὸς ὑπερτέρους ὀρίζοντας. Αὐτὰ τὰ ἰδεώδη ἐξεπορεύθησαν ὑπὸ τὰς παραδόσεις τοῦ ἔθνους μας. Αὐτὰ κυβερνοῦσι τὸν κόσμον, ὄχι αἱ ἐπιτροπαὶ τῶν κεφα-

λαιούχων ἃς ἀποκαλοῦμεν κυβερνήσεις. Εἰς αὐτὰ τὰ ἰδεώδη τὸ ἔθνος μας δέον νὰ φανῇ πιστόν. Μετ' αὐτῶν ὀφείλει νὰ συνταχθῇ. Αὐτὰ εἶνε αἱ προστάτιδες ἡμῶν ἐγγυήσεις, καὶ ἄπέναντι αὐτῶν ὁ Ἕλλην ἔχει εὐθύνην. Ἀποβλέπων εἰς τὸ μέγεθος τῆς εὐθύνης ταύτης αἰσθάνομαι ὅτι ἔχω καθήκον ἐμμένων εἰς τὴν ἐκδοσιν τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ, μεθ' ὅλας τὰς μεγάλας δυσχερείας τοῦ ἔργου μου. Καὶ ὀφείλω ἐνταῦθα νὰ ὁμολογήσω χάριτας εἰς τοὺς εὐγενεῖς ἐκείνους ἐκτιμητὰς τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ οἵτινες μοῦ στέλλουν καθ' ἐκάστην σχεδὸν πανταχόθεν τοῦ κόσμου γενναίας ἐκφράσεις ἀφοσιώσεως καὶ ἐπιβαρύνσεως. Ἀληθῶς αὐταὶ αἱ συγκινητικώταται ἐκτιμήσεις συντελοῦν μεγάλως εἰς τὴν ἔμμομήν μου. Ὁ Ἕλλην σήμερον ἐπιβαρύνεται ὑπὸ μιᾶς κολοσιαίας εὐθύνης, τῆς εὐθύνης νὰ μὴ φανῇ τὸ γένος μας ὑποδεέστερον τῶν προσδοκιῶν τῆς Ἀνθρωπότητος. Μὴ λησμονῶμεν ὅτι ὁ,τι ἔχει ἢ Ἀνθρωπότης τὸ ὀφείλει ὄχι εἰς ἡμᾶς, ἀλλ' εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας. Παρ' ὑμῶν ἀπεκδέχεται νὰ μὴ φανῶμεν ὑποδεέστεροι τῶν ἀρχαίων. Διὰ ταῦτα λοιπόν, συναισθανόμενος τὴν βαρύνουσάν με εὐθύνην πᾶν ὅ,τι ἄριστον ἐγκλείει ἢ σύγχρονος δράσις, αὐτὸ ἐπέιγομαι νὰ ἐντυπῶνω εἰς τὴν ἑλληνικὴν ψυχὴν καὶ αἰσθάνομαι ὅτι τὸ πράττω τελεσφόρως. Αἰσθάνομαι μάλιστα ὅτι πρὸς τὸ παρὸν εἶμαι ἴσως ὁ μόνος ὅστις δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο τελεσφόρως, ἐκδίδων περιοδικὸν οἶον ἢ ΕΡΕΥΝΑ ὑπὸ τὰς ὑφισταμένας συνθήκας καὶ ἄνευ χρηματικῆς ὑποστηρίξεως ὑπὸ οἰουδήποτε τῶν ὁμογενῶν μέχρι τοῦδε. Ὑπάρχουσι προβλήματα γυγάντια πρὸς λύσιν, ἀφορῶντα τὴν ὑλικὴν εὐημερίαν τοῦ ἀνθρώπου (εἶδετε πῶς καὶ ἡ ἐνδοξος καὶ μεγάλη αὐτὴ Ἀγγλία συνταράσσεται ὑπὸ μυριάδων πεινῶντων), προβλήματα προσέτι ἀφορῶντα τὴν ἀνθρωπίνην διαγωγὴν, τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τὸ φαινόμενον ὅπερ ἀποκαλοῦμεν θάνατον, τὴν παρούσαν σχέσιν ἡμῶν μετὰ τὸ ἄγνωστον, τὴν ἐξερεύνησιν τῶν ἀρχαίων φιλοσοφῶν, τῶν ἐπαγγελιομένων, ὡς ἰδίως ἡ τοῦ Πυθαγόρα, τὴν ἀναγένεσιν τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῇ βύσει τοῦ αἰσθήματος τῆς δικαιοσύνης πρὸς ἅπαντα τὰ ἐμψυχα, καὶ συστήματος ἀγνῆς καὶ ἀναιμάκτου διαίτης. Ἴσως τινες ἐξ ὑμῶν θελήσῃτε νὰ συμπράξῃτε μετ' ἐμοῦ. Εἶνε ὥραϊον καὶ μέγα νὰ ἀφιερῶσιν τις τὰς δυνάμεις του, ἄνευ ὄρων, εἰς τὴν ἐπιδιώξιν τῆς προόδου, εἰρήνης καὶ δόξης τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Αὐτὸ εἶνε ὁ ἀληθὴς πατριωτισμός, διότι εἰς αὐτὴν τὴν δράσιν ἔγκειται τὸ μεγαλεῖον οἰουδήποτε ἔθνους.

Ἡ ἀγάπη τοῦ χρήματος εἶνε σημεῖον ἐλλείψεως σθένους διότι προέρχεται ἀπὸ τὸν φόβον μὴ εὐρεθῶμεν ἄνευ τῶν ἀναγκαίων τοῦ βίου ἢ μήπως ἀπολέσωμεν ὅ,τι ἔχομεν. Ἀλλ' ὁ ἔχων σθένος εἶνε ἀπηλλαγμένος τοῦ τοιούτου φόβου καὶ ἐπομένως δὲν ἐπιδιώκει χρήματα ὡς τὸ πρῶτιστον ἀγαθόν, οὔτε τὰ φυλάττει ζηλοτύπως ἂν τὰ ἔχῃ. Οἱ κεφαλαιοῦχοι ὄντες τέκνα τοῦ φόβου εἶνε κατ' οὐσίαν πένητες διότι οὐσία τοῦ πλούτου εἶνε ἡ ἀφοβία. Εὐκατακὴ Τῶν.

Η ΑΝΩΤΕΡΑ ΦΙΛΙΑ.

[Ἄρθρα δύο.]

Β'.

Τόσφ μέγα ἦτο τὸ κράτος τῆς ἰδανικῆς φιλίας μεταξύ ἀρρένων ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι, ὥστε εἰν δὲν εἶχομεν ἀποδείξεις ὅτι ἐπεκράτησε καὶ παρ' ἄλλοις λαοῖς, θὰ ἠδύνατο νὰ ὑπολάβῃ τις αὐτὴν ὡς ψύχωσιν τινα τῆς ἐλληνικῆς φύσεως. Ὡς ἐξήγησα ἤδη εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον, ἡ ὅλη ἐλληνικὴ θάξια ἐπήγαγεν ἐκ τοῦ θεσμοῦ τούτου τῆς μεταξύ ἀρρένων ἱερᾶς φιλίας καὶ προσέτι ἡ ἐλληνικὴ παρακμὴ προέκυψεν ἐκ τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῆς γυναικὸς ἀπὸ τῆν φιλίαν ταύτην. Ἡ Ἑλλὰς παρήκμασεν, ἀλλ' ὁ θεσμὸς ἐχώρησε διὰ μέσου τῶν αἰώνων, παθὼν φρικτὴν στρέβλωσιν, ἀλλ' ἀναστήσας, ὅχι πλέον ἵνα ἐπικρατήσῃ μονομερῶς ὡς τὸ παλαι, ἀλλ' ἵνα εἰσδεχθῇ τὰ στοιχεῖα τοῦ νεωτέρου πνεύματος καὶ ἀναδειχθῇ γόνιμος τῆς νέας δόξης ἢ μέλλει νὰ ἐγγυηθῇ διὰ τὸ ἀνθρώπινον γένος ἡ εἰσαγωγή τῆς γυναικὸς εἰς τὴν ἀκτίαν τῆς ἀνωτέρας φιλίας. Ὅταν ὁ ἐλληνικὸς ἐνθουσιασμὸς τῆς φιλίας ἀνατεῖται ἅπαξ ἔτι εἰς τὸν κόσμον, ἡ θέσις τῆς γυναικὸς θὰ εἴνε ἀρκετὰ βελτιωμένη ὥστε νὰ μὴ ἐπαναληφθῇ τὸ ἐλληνικὸν σφάλμα τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῆς γυναικὸς. Ἡ πρὸς τοῦτο προπαρασκευὴ τῆς γυναικὸς πράγματι ἤρξατο εὐθὺς μετὰ τὴν παρακμὴν τῆς Ἑλλάδος, ἀφανῶς τὸ πρῶτον, εἶτα δὲ λίαν καταφανῶς. Ἰχνη μάλιστα τοῦ προσορισμοῦ τούτου τῆς γυναικὸς καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι, καίπερ ἀμυδρὰ δύναται τις τὰ εὔρη, ἀποδεικνύει δὲ τοῦτο ὁ Βένεκε εἰς τὸ σύγγραμμά του Ἡ Γυνὴ ἐν τῇ ἐλληνικῇ ποιήσει. Ἀπλετον ἠλιόφως ὁμως ἐπέχυσεν εἰς τὰ σπερματικά αὐτὰ ἴχνη καὶ τὰ ἐγονιμοποίησεν, ἡ λατρεία τῆς θεομήτορος Παρθένου παραλλήλως πρὸς τὴν ἀφοσίωσιν ἐκείνην τῶν Ἰσποτῶν τοῦ μεσαιῶνος εἰς τὴν Ἰδεώδη Γυναικίκα. Ἐκεῖ ἔληξε πλέον ἡ μεταξύ ἀρρένων ἀνωτέρα φίλια ὡς σπουδαῖος κοινωνικὸς θεσμὸς, ἀλλὰ δὲν ἀνεφάνη ἀκόμη ὁ ἐνθουσιασμὸς οὗτος τῆς φιλίας μεταξύ προσώπων ἀντιθέτου φύλου. Ἡ Ἐκκλησία δὲν ἐνωτίσθη ἀποχρώτως ὥστε νὰ ἄρῃ τὴν ἀρχαίαν δεισιδαιμονίαν περὶ γυναικὸς ὡς μὴ ἐπιδεκτικῆς ἀγνοῦ φιλικῶν αἰσθημάτων. Μάλιστα ἡ ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία σχεδὸν ἠσπάσθη τὴν ἀρχαίαν δεισιδαιμονίαν χαρακτηρίσασα τὸν γάμον ὡς ἀντίδοτον κατὰ τῆς ἀκολασίας! Ἐπρεπε νὰ ἐγερθῇ τὸ νεώτερον πνεῦμα ἵνα καθιερώσῃ τὴν ἀρχὴν ὅτι ὁ ἔρωσ εἴνε μεταμόρφωσις τῆς φιλίας ὅπως ἡ θρησκεία εἴνε μεταμόρφωσις τῆς ἠθικῆς. Ἄτυχῶς δὲ μετεδόθη εἰς τὸν χριστιανισμὸν μία δυσπιστία κατὰ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, πηγάσασα ἀπὸ τὴν φράσιν ἐκείνην τοῦ ἀρχαίου Ἰουδαίου ὅτι ἡ καρδία τοῦ ἀνθρώπου εἴνε ἀνιάτως μοχθηρὰ, φράσιν γραφεῖσαν ἴσως ἐν στιγμῇ δυσπεψίας. Ἐλλὴν οὐδέποτε θὰ ἔγραφε τοιαύτην φράσιν, ἀλλὰ θὰ ἐχαρακτῆριζε τὸν ἐξωτερικὸν καὶ θνητὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου ὡς μοχθηρὸν οὔτε ἐκ τῶν χειλέων τοῦ Χριστοῦ ἠδύνατο νὰ ἐξεέλθωσι ποτέ λέξεις μὲ τοιοῦτον νόημα περὶ τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας. Ὁ Χριστὸς ἤθελεν ἀγάπην τοιαύτην οἷα συνεπάγεται ἀπόλυτον αὐτοθυσίαν, ἤθελεν ἀγάπην κυκλοφοροῦσαν ἐν τῷ σώματι ὑγιούς Ἀνθρωπότητος ὡς τὸ αἷμα κυκλοφορεῖ ἐν τῷ σώματι ὑγιούς ἀτόμου. Ἀντὶ τούτου ἡ Ἐκκλησία προκάλεισε συμφορήσεις περισφίγγασα τὸ ἀγαπῆν ἐντὸς τῶν οἰκογενειῶν καὶ ἐξασθενήσασα οὕτω τὴν ἀλληλεγγύην τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἄλλ' οἱ ἀρχαιότεροι χριστιανοὶ συγγραφεῖς φαίνονται μᾶλλον ἐν ἀρμονίᾳ μὲ τὸν Πλάτωνα ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς φιλίας. Μία διαφορὰ διακρίνει τὸ χριστιανικὸν ἀπὸ τὸ πλάτωνικὸν ἰδεώδες. Ὁ Πλάτων διδάσκει φιλίαν ἐξ ἀφοσιώσεως εἰς τὸ Αἰώνιον Κάλλος· ὁ χριστιανισμὸς διδάσκει φιλίαν ἐξ ἀφοσιώσεως εἰς προσωπικὸν Θεόν. Αἱ μοναὶ τοῦ μεσαιῶνος ἀνηχοῦσιν ἀκόμη ἀπὸ τὰς φιλίας τοῦ ἱεροῦ τούτου χαρακτῆρος. Αἱ σωζόμεναι ἀλληλογραφίαι μεταξύ

μοναχῶν ἀγαπωμένων ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ εἰς μαρτυρίαι περίτρανοι. Ὁ Ἅγιος Ἀύγουστινος ἦτο ἀπαρηγόρητος διὰ τὴν στέρησιν νεαροῦ φίλου του καὶ ἔγραφεν ὅτι τοιαύτας φιλίας ἐνσπείρει καὶ κραταιοῖ τὸ Ἅγιον πνεῦμα εἰς ἐκλεκτὰς καρδίας. Ὁ Μονταλαμβέρ ἀφηγεῖται περὶ τοῦ Ἁγίου Ἀνσελμίου ὅστις γράφων εἰς φίλον ἀποδημήσαντα τῆς μονῆς ἐπὶ τινα χρόνον περαίνει τὴν πλήρη περιπαθείας ἐπιστολὴν του ὡς ἑξῆς. "Ἐλθέ νὰ δοκιμάσῃς ἅπαξ ἔτι τὴν γλυκύτητα τῆς θείας χάριτος. Ἐνόσφ εὐρίσκεις τὰ τοῦ κόσμου τερπνὰ, σοῦ διαφεύγει ἡ ἀνεκλάητος γλυκύτης τῆς θείας πνοῆς. Ὡ ἐλθέ! οἱ ὀφθαλμοὶ μου ποθοῦσι νὰ σὲ ἴδουν, καὶ οἱ βραχίονές μου τανύονται ἵνα σὲ ἐμυγκαλισθοῦν. Δέομαι εἰς τὸν Θεὸν νυχθημερὸν νὰ σὲ φέρῃ." Ὁ αὐτὸς ἐρευνητῆς ἀφηγεῖται τὰς περιπαθείς φιλίας τοῦ Γουδφρέδου Βαντώμ, τοῦ Πέτρου Βενεράμπλ, τοῦ Ἁγίου Βερνάρδου καὶ ἄλλων. Ὁ Ὁρέστης καὶ ὁ Πυλάδης τοῦ μεσαιῶνος ἦσαν ὁ Ἄμις καὶ ὁ Ἀμίλης. Τὴν γοητευτικὴν ἱστορίαν αὐτῶν μετέφρασεν ὁ ἄγγλος ποιητῆς Οὐίλλιαμ Μόρρις ἐκ τῆς Ἑλζεβιριανῆς Βιβλιοθήκης. Μεγάλην τιμὴν εἰς τὸ αἶσθημα τῆς φιλίας προσέτι ἀπένειμαν οἱ Πέρσαι οἱ Ἀραβες καὶ οἱ Σύριοι. Οἱ ποιηταὶ Σααδὶ καὶ Ζελαλ-ουδ-δὲν-Βουμὶ τοῦ II' αἰῶνος, ὁ Χαφίζ τοῦ ΙΔ' καὶ ὁ Ζαμί τοῦ ΙΕ', ἀφείλουσι τὴν ἐμπνευσίν των εἰς τὴν πηγὴν ταύτην, κατὰ μέγα μέρος. Ὅπως ὁ Πλάτων, οὕτω καὶ αὐτοὶ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἀγαπωμένου βλέπουσι αὐτὴν τὴν Θεότητα ἀποκαλυπτομένην. Ὁ Ζελαλ λέγει "Πνεῦμα μὴ περιβαλλόμενον ὑπὸ ἀληθινῆς ἀγάπης ὡς ὑπὸ χλαμύδος, καλῆτερα νὰ μὴ ἐγεννᾶτο ποτέ."* Καὶ ὁ Χαφίζ "ὅπως οὐδέποτε καὶ ἂν διάγῃς, ὅπως οὐδέποτε καὶ ἂν φέρεσαι, τὸν ἀγνωστον φίλον σου πάντοτε ἀναζητεῖς." Ὁ Hahn εἰς τὸ σύγγραμμά του Albanesische Studien, δίδει ὠραίους τινὰς στίχους τοῦ τουρκαλβανοῦ ποιητοῦ Νεσίμ Βέη μαρτυροῦντας τὴν δύναμιν τῆς ἀνωτέρας φιλίας. Γνωστὴ εἴνε ἡ ἀγάπη Σουλεῦμᾶν τοῦ Μεγαλοπρεποῦς διὰ τὸν ναυτόπαιδα Ἰβραήμ. Ἦτο αἰχμάλωτος ὁ Ἰβραήμ καὶ ἐπωλήθη ὡς δούλος τὸν δέκατον ἕκτον αἰῶνα, ἀλλὰ τόσφ ἐγόητευσεν τὸν ἀγοραστήν του Σουλεῦμᾶν ὥστε ἔγεινε πρωθυπουργὸς του. Ἦνοιξε νέους κόσμους διὰ τῆς σοφίας του ὁ Βεζύρης εἰς τὸν Σουλτάνον, οὗτος δὲ τόσφ ἐμπλεως ἦτο εὐγνωμοσύνης καὶ ἀγάπης, ὥστε ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ἀδελφὴν του εἰς γάμον. Ὁ Βούχιγκαμ γράφων περὶ τῶν περιηγήσεών του ἐν Ἀσσυρίᾳ, Μηδείᾳ καὶ Περσίᾳ ἀναφέρει ἀξιοσημείωτα ἀνέκδοτα τοῦ ἀγνοῦ τούτου αἰσθηματος. Ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ, συμφῶν πρὸς μέγαν νόμον τοῦ βίου, ἤθ' διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ ἀγαπῆν ἀφιλαύτως, καὶ ὅταν τὸ γυναικεῖον φύλον τελεῖ ὑπὸ ἀπαγύρευσιν ὅπως ἐν ταῖς ἀνατολικαῖς χώραις, ἡ ἰσχὺς τοῦ αἰσθηματος μεταγίγεται εἰς τὸ ἄρρεν. Ἡ ἐλευθερία τῆς γυναικὸς ἐν ταῖς δυτικαῖς χώραις διανέμει τὴν ψυχικὴν ταύτην δύναμιν ἐξίσου μεταξύ ἄρρενος καὶ θήλειος. Ἐν τῷ δυτικῷ πολιτισμῷ δὲν ὑπάρχει ἔλλειψις εὐκαιριῶν πρὸς ἀπόκτησιν φίλης, ὡς ὑπάρχει ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Διὰ τοῦτο ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἡ δίψα τῆς φιλίας, ἀνιφαίνεται μεταξύ ἀρρένων σφοδρὰ καὶ ὀπωποῦν ἀκατανόητος ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ, ἔνθα ἀνὴρ ὑπερόχου ἀρετῆς καὶ ἀγνότητος δύναται νὰ συνδέσῃ φιλίαν μετὰ γυναικὸς ὑπερόχως ἐναρέτου καὶ ἀγνῆς χωρὶς νὰ εἴνε ὁ γάμος ἀναγκαία τῆς φιλίας ταύτης συνέπεια. Ἐρχόμεθα εἰς τὸν αἰῶνα τῆς Ἀναγενέσεως. Μὲ τὴν ὤθησιν ἢν ὁ αἰὼν ἐκεῖνος ἔδωκεν εἰς τὴν μελέτην τοῦ ἐλληνισμοῦ καὶ τοῦ ῥωμαϊσμοῦ, τὸ ἀποκλειστικὸν κράτος τῆς Ἐκκλησίας ἔπεσεν. Ἡ περὶ φιλίας λογοτεχνία διεξήγετο ἐφεξῆς ἐπὶ ἐλληνικῶν καὶ ῥωμαϊκῶν προτύπων. Ὁ Μονταίγνιος γράφων περὶ φιλίας εἶχεν ἐνωπίον του τὰ συγγράμματα τοῦ Πλουτάρχου, καὶ αἰνιττόμενος τὸν ἀφωσιωμένον φίλον του

* R. A. Nicholson. "Flowers culled from a Persian Garden" (Manchester, 1893).

Στέφανον λέγει. “Ἡ Ἀθηνᾶ αὐτὴ ἂν μοι προσέφερε γάμον δὲν θὰ ἔδεχόμην, τόσῳ εὐτυχῆς εἶμαι ἐν τῇ γηθοσύνῃ τῆς φιλίας. Ὁ γάμος εἶνε δεσμός, ἀλλ’ ἡ φιλία θεσμός.” Ἀξιοσημείωτος διὰ τὰς φιλίας του ἦτο ὁ ἄγγλος Φίλιππος Σίδνεϋ. Ἐπίσης ὁ Μιχαὴλ Ἀγγελος, ὅστις ἔγραψε καὶ συνένετα περὶ φιλίας ἔξοχα, καὶ περὶ ἀνωτέρου ἔρωτος. “Ὁ κατώτερος ἔρωτος, λέγει εἰς ἕν συνένετον του, σφάζει τὴν ψυχὴν. Τὸ σῶμα εἶνε σύμβολον. Εἶνε ἐνδιαίτημα καλλονῆς τινος ὑπεργείου Ἀγαπῶ τὸ σύμβολον ὡς σύμβολον, ἀλλ’ ὅτι μὲ ἠδύνει εἶνε τὸ οὐράνιον, καὶ μὲ αἶρει πρὸς ἑαυτὸ. Ἄν μὲ ἔτερπε τὸ γήμιον, τὸ γήμιον θὰ μὲ εἴλκε πρὸς ἑαυτὸ.” Τοιαύτη ἦτο καὶ ἡ φιλία μεταξὺ τοῦ ἄγγλου Φραγγίσκου Βάρνφελδ καὶ τῆς Πηνελόπης Ρίς πρὸς ἣν καὶ ἔγραψε μακρὸν ποίημα πλήρες οὐρανοῦ πυρός. Φιλοσοφικὴν μελέτην περὶ φιλίας ἔγραψε καὶ ὁ Φραγγίσκος Βαϊκὼν μεθ’ ἱκανοῦ ἐνθουσιασμοῦ. “Ὁ κυριώτερος καρπὸς τῆς φιλίας, λέγει, εἶνε ὅτι λαμβάνει πᾶν πάθημα τῆς καρδίας. Ἐπικοινωνῶν μὲ τὸν φίλον σου διπλασιάζεις τὰς γηθοσύνας σου, καὶ ἐλαττώνεις εἰς τὸ ἥμισυ τὰ ἄλγη σου.” Περίφημα εἶνε τὰ συνένετα τοῦ Σαίξπηρου, οὗ ἡ θαυμασία, πολυσχιδῆς φύσις ἦτο δεκτικὴ περεπαθεστάτων φιλίων πρὸς τε γυναῖκας καὶ ἄνδρας ἀδιακρίτως, καὶ οὗ τὸ περὶ φιλίας φρόνημα καταδηλοῦται ὑμῖν ἐκ τῶν λόγων τοῦ Βασανίου πρὸς τὸν Ἀντώνιον:

“Ἀγαπητὲ Ἀντώνιε, ἐγὼ τὴν συζυγὸν μου τὴν ἔχω τόσον ἀκριβὴν ὅσον καὶ τὴν ζωὴν μου πλὴν καὶ ζωὴ καὶ σύζυγος κ’ ὅλος μαζὺ ὁ κόσμος λεγώτερον πολῦτιμα μοῦ εἶν’ ἀπ’ τὴν ζωὴν σου. τὰ πάντα ἔδωκα, ὡς νὰ ἴθυσαι τὰ πάντα σ’ αὐτὸν ἐδῶ τὸν δαίμονα, διὰ νὰ σὲ γλυτώσω.”*

Τὸ εὐγενὲς αἴσθημα τῆς φιλίας, λέγει ὁ σίρ Θωμᾶς Βράουν, δὲν ἐμφωλεῖται εἰμὴ εἰς εὐγενεῖς φύσεις—φύσεις σφραγισθείσας ὑπὸ τῆς Ἀρετῆς.” Ἦτο δὲ ἀξίωμα τοῦ κουακέρου συγγραφέως Πένν ὅτι “ἅπαξ φίλος, ἔσαι φίλος.” Φιλίαι διάσημοι ἐν τῇ ἀγγλικῇ ἱστορίᾳ ὑπῆρξαν ἡ τοῦ βασιλέως Γουλιέλμου Γ’ πρὸς τὸν Βέντρικ, καὶ ἡ τῆς βασιλίσσης Ἄννας πρὸς τὴν λαίδην Τσώρτσιλ. Ἀφοσιώσις ὁμοίου χαρακτήρος συνέδεε τὸν μέγαν τεχνοκρίτην Βήγκελμαν μετὰ τοῦ Ράιγχολδ φὸν Βέργ ὃν συνήτησεν ἐν Ῥώμῃ τῷ 1762 καὶ ἔκτοτε συνήφθη διακαῆς φιλία μεταξὺ αὐτῶν διαρκέσασα ἰσοβίως. “Τὰ ἦθος του, λέγει, καθίστα ἔναυλον εἰς τὴν ἀκοίην μου τὸν ἦχον τῆς ἀρμονίας ἐκείνης ἧτις ὑπερβαίνει νοῦν ἀνθρώπου καὶ ἧτις ἀποτελεῖ τὴν μουσικὴν καὶ τὴν αἰωνίαν ὁμόνοιαν τῶν πάντων. Ἀληθῶς, ἡ φιλία εἶνε προῖον τοῦ οὐρανοῦ, δὲν ἐπήγασεν ἀπὸ ἀνθρώπινα ὀρμεμφύτα.” Εἰς τὰ περὶ φιλίας συγγράμματά του ὁ Γκαίτε ἀναφέρει ἀμφοτέρους μετὰ θαυμασμοῦ καὶ λαμβάνει ἀφορμὴν νὰ ὑπενθυμίσῃ ὅτι ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι ὑπάρχουν παραδείγματα τοιαύτης φιλίας καὶ μεταξὺ γυναικῶν ὡς ἡ φιλία τῆς Χλώριδος καὶ τῆς Θυίας αἵτινες, ἡ παράδοσις λέγει, ἦσαν ἀχώριστοι καὶ ἐν Ἄδου. Ὁ Βήγκελμαν ἔλεγεν ὅτι μόνον τότε ἐγίνωσκεν ἑαυτὸν ὅτε ἠσθάνετο τὴν γοητείαν τῆς φιλίας. Τὸν ΙΗ’ αἰῶνα ἠγκμασεν ὁ ὑπέροχος γερμανὸς ποιητὴς Αὐγουστος Πλάτεν διακριθεὶς διὰ τὰς ῥωμαντικὰς του φιλίας. Τὰ συνένετα του εἰς τὸν Κάρλ Θεοδῶρ εἶνε ἐκ τῶν ἀρίστων προῖοντων τῆς γερμανικῆς λογοτεχνίας. Εἰς ἕν ἐξ αὐτῶν ἐκφράζει ἀριστοτεχνικώτατα τὸν πόθον ν’ ἀπαθάνῃ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Κάρλ, ὅπως ὁ Πίνδαρος ἀπέθαρε, λέγεται, εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Θεοξένου ἐν τῷ θεάτρῳ. Ἡ ἀμοιβαία ἀγάπη μεταξὺ τοῦ Βάγνερ καὶ τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου Β’ τῆς Βαυαρίας ἀποτελεῖ θέμα μιᾶς τῶν βαυερικῶν συγγραφῶν ἐν ἧ ἔξυμνεῖται ἡ ψυχικὴ ἐντέλεια τοῦ Λουδοβίκου καὶ ἡ δύναμις τῆς ἐλληνικῆς φιλίας. “Ὁ

Λουδοβίκος ἐμβαθύνει εἰς τὴν ψυχὴν μου. Ἐν τῇ ἀγάπῃ του ἀναπαύομαι καὶ κραταιοῦμαι.” Πρὸ τεσσαρακοταετίας ἀκριβῶς ἐγένετο περιώνυμος ὁ ἐξ Ἀνοβέρου Οὐλρίχτος διὰ τὰ περὶ φιλίας συγγράμματά του ἀλλὰ τὸ γήσιον πνεῦμα τῆς ἐλληνικῆς φιλίας φαίνεται ἐπεφοιτήσαν εἰς τοὺς λαοὺς τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Ἀμερικῆς μὲ προσιωνίσματα μελλουσῶν ἀελίξεων μεγίστης σπουδαιότητος. Ὁ Σέλλεϋ, ὁ Βύρων, ὁ Λέι-Χῶντ, ὁ Βήκονσφελδ, ὁ Τέννισσον, ὁ Βράουινγκ, εἶνε πρώτου μεγέθους ἀστέρες ἐν τῇ σφαίρᾳ τῆς ἐλληνικῆς φιλίας. Τὸν Σέλλεϋ ἀνέφερα ἤδη* ὡς τὸν πρῶτον διερμηνεύσαντα τὴν ἔνοιαν τοῦ ἀνωτέρου ἔρωτος, διὰ τοῦ Ἐπιψυχιδίου ὡς τὸν δημιουργὸν τὸν φιλελληνισμοῦ, καὶ ὡς τὸν πατέρα τῆς κοινωμιολογίας. Ἐν τῶν πεζῶν ἔργων του διατυπώνει τὰς βάσεις τῆς ἀνωτέρας φιλίας καὶ περιγράφει τὰς ἐν τῷ σχολείῳ φιλίας του. Τοῦτο εἰδικῶς τὸ θέμα τῶν ἐν τοῖς σχολείοις φιλίων πραγματεύεται μεγαλοφύως ὁ λόρδος Βήκονσφελδ εἰς ἕν τῶν μυθιστορημάτων του καλούμενον Κύνιγξ-βυ. Τὸ διάσημον ποίημα τοῦ Τέννισσον εἶνε ὑπερφύης ἔκφρασις ἀγάπης πρὸς τὸν θανόντα φίλον του Ἀρθούραν Ἄλλαμ. Παρουμιώδης εἶνε καὶ ἡ φιλία τῶν δύο ἀγγλίδων (The Ladies of Langollen) Ἐλεονώρας Βῶτλερ καὶ Σάρρας Πόντομπυ. Ὡς εἶπον ἐν ἀρχῇ οἱ τρεῖς μεγάλοι κήρυκες τῆς ἀνωτέρας φιλίας οἷα προεναγγελλίζονται, εἶνε τέκνα τῆς Ἀμερικῆς ὁ Ἐμερσον, ὁ Οὐίτμαν καὶ ὁ Τορῶ. Ἰδίως ὁ Οὐίτμαν διὰ τῆς μεγάλης δυνάμεως τοῦ ὕφους του, τῆς πρωτοτυπίας καὶ πρωτοβουλίας του, καὶ διὰ τῆς βαθυνοίας καὶ εὐρυβλεψίας του δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ ἐγκαινιστὴς Νέας Ἐποχῆς ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ Ἐξελίξει. Εἰς ἕν τῶν ποιημάτων του καλούμενον “Φύλλα χλῆς” λέγει μετὰ γοητεύοντος τόνου:—

Ἄκουσ πολλοὶ ἐπιμόνως μὲ ψέγον
ὅτι δῆθεν ζητῶ νὰ συντρίψω θεσμοὺς καὶ θρησκείαν.
Ἄλλ’ ὅμως δὲν εἶμαι, τῇ ἀληθείᾳ ἐγὼ
ὑπὲρ ἢ κατὰ ἡ θεσμῶν ἢ θρησκείας.
(Τί, τῇ ἀληθείᾳ, κοινὸν μεταξὺ ἐμοῦ καὶ θεσμῶν):
“Ὅτι ἐγὼ ζητῶ ν’ ἀσφαλίσω εἶνε ἄλλο.
Ζητῶ ν’ ἀνεγείρω ἐν τῇ Ἀνθρωπείᾳ
καὶ ἐν πάσῃ ἄλλῃ πόλει τῆς Ὀμοσπονδίας μας ταύτης,
μεσογείως, παραλίως, μὲ ἀγροὺς ἐν τοῖς πέριξ καὶ δόση
καὶ ὅπου βίχως ὑψοῦται ἡ μικρὰ ἡ μεγάλη
καὶ ἀντικρῆζει τὸ κύμα, ζητῶ ν’ ἀνεγείρω
ἕνα θεῖον θεσμόν, ὅστις εἶνε ἀγῆρωτος
ἀγνοῶν συζητήσεις, νομοθέτας, διπλωμάτας καὶ λίθους
—ζητῶ ν’ ἀνεγείρω τὸν θεσμόν τῆς ἀγῆρωτος ἀγάπης τῶν φίλων.

Ἡ στάσις τοῦ Οὐίτμαν πείθει ὅτι ἡ ἀνωτέρα φιλία προώρισται νὰ εἰσέλθῃ εἰς τρίτον στάδιον, ἀννψουμένη καὶ καθισταμένη παράγων ἐν τῷ νεωτέρῳ βίῳ καὶ δὴ εὐρύτερον καὶ ἀρμονικώτερον ἐπιδρῶν ἢ ἐν τοῖς προηγουμένοις σταδίοις του, ἅτε ἐπεκτεινόμενος ἐπ’ ἀμφοτέρων τῶν φύλων. Ἡ ἀνωτέρα φιλία κραταιοῦται καθ’ ὅσον αἱ νοσηραὶ ἰδέαι τοῦ παρελθόντος ἐκλείουσιν—ἡ φιλαυτία, ἡ μισαλλοδοξία, ἡ ἀντιζηλία, ἡ μικροφιλοτιμία, καὶ ἀντ’ αὐτῶν ἰδρυοῦνται ὁ ἀνθρώπινος χαρακτήρ, ὁ αἶρων ἡμᾶς ἀρκετὰ ὑπεράνω τοῦ ζωώδους ὥστε νὰ διορῶμεν ἐν τῷ βίβῃ τοῦ ἄλλου τὴν ὑπόστασιν τοῦ θεοῦ καὶ κατὰ συνέπειαν ὑπερορῶμεν τῆς ἀτελείας αἵτινες δίκην ἐπιλιθώσεων κωλύουν ἐνίστε τὴν ἐμφάνειαν τῆς ἐνδοτέρας ἀρετῆς ἐν ὄλῳ τῷ οὐρανοῦ κάλλει της. Τότε ἀληθῶς μία φιλία μεταξὺ ἐνὸς ἀνδρὸς καὶ μιᾶς γυναικὸς εἶνε ἱκανὴ νὰ μεγαλοουργήσῃ ὑπὲρ τῆς Ἀνθρωπότητος.

* ΕΡΕΥΝΑ Τόμ. Β’ σελ. 99 καὶ 140.
† (Manhatta δηλαδὴ τῆ Νέα Ὑόρκη.)

Le plus beau don de l'homme c'est la Miséricorde.
Gloire à la main qui sème, honte à la main qui moissonne.
— Lamartine.

* “Ὁ Ἐμπορὸς τῆς Βενετίας.” Βικέλα.

ΠΡΟΦΗΤΑΙ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΥ. ΙΓ'. ΛΑΜΑΡΤΙΝΟΣ.

Τὰς ἀρχὰς καὶ ιδέας τοῦ ἀνθρωπισμοῦ ὁ Λαμαρτίνος ἐκληρονόμησεν ἀπὸ τοῦ ὑπέροχου ἠθοῦ τῆς μητρὸς του, ἀπὸ τὰ ἰψηλὰ καὶ εὐγενῆ παραγωγέλματά της, καὶ ἀπὸ τοῦ παράδειγμα τοῦ βίου της.* Τὴν σπανίαν λεπτότητα τῶν αἰσθημάτων της καὶ τὰς ἐξόχους ἀρετάς της ὁ μέγας γαλάτης περιγράφει μετ' εὐγνωμοσύνης, εἰς τὸ σύγγραμμά του *Confidences*. Ὁ νεαρὸς Δυπρὰ—τοῦτο ἦτο τὸ οἰκογενειακὸν ὄνομα τοῦ Λαμαρτίνου—κατετάχθη εἰς τὸν στρατὸν καθ' ὃν χρόνον ἦτο αὐτοκράτωρ ὁ πρῶτος Ναπολέων. Ἡ φήμη του ὡς ποιητοῦ ἤρξατο τῷ 1820 ὅτε ἐδημοσίευσεν τὰς Ποιητικὰς μελέτας του, βιβλίον οὐτινος ἐντὸς τετραετίας ἐπώληθησαν εἰκοσιπεντακισχίλια ἀντίτυπα. Εἰς τὸν Λαμαρτίνον ἀνήκει ἡ τιμὴ ὅτι πρῶτος εἰσήγαγεν εἰς τὴν Γαλλίαν ποιητικὸν ὕφος φυσικώτερον καὶ μᾶλλον ἀπροσποίητον. Ὁ ῥυθμὸς τῶν στίχων του, καὶ αἱ ὁμοιοκαταληξίαι του εἶνε ἐκ τῶν μόνσικωτέρων ἐν τῇ γαλλικῇ λογοτεχνίᾳ. Εἰς τῶν ἐγκωμιαστῶν του χαρακτηρίζει τὸν λαμαρτίνειον ῥυθμὸν ὡς “ἦχον οὐρανιας μελωδίας ἠρέμα δονοῦντα ὡσεὶ αἰολικὴ ἄρπα στενάζουσα εἰς τὴν ἑσπερινὴν αὔραν.” Ὅταν δὲ ἐγένετο δεκτὸς εἰς τὴν Ἀκαδημίαν γράψας *La Chute d'un Ange*, ὁ Κυβιὲ τὸν ἐχαιρέτισεν ὡς τὸν κατ' ἐξοχὴν “ψάλτην τῆς Ἑλπίδος.” Τὰ πολιτικά του συγγράμματα τῷ προσεπόρισαν διπλωματικὴν θέσιν ἐν Φλωρεντίᾳ, ἣν ἐτήρησε μέχρι τῆς δυναστικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1830· ἐγένετο δὲ κάτοχος μεγάλου πλοῦτου συνεπεῖα γάμου του μετὰ πλουσίας ἀγγλίδος, καὶ συνεπεῖα κληροδοτήματος ἀφεθέντος αὐτῷ ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ προσλάβῃ τὸ ὄνομα Λαμαρτίνος. Μέχρι τοῦ 1830 ὀλόκληρον τὴν ποίησίν του ἐχαρακτήριζε πνεῦμα νομιμοφροσύνης καὶ ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος. Ἄλλ' ὡς ὁ ἴδιος τὸ ἐκφράζει, ἀπὸ τοῦ εἰρημένου ἔτους εἰσήλθεν “εἰς τὰς τάξεις τοῦ λαοῦ.” Ἐκτοτε, λέγει, ἤρξατο “σκεπτόμενος, ὀμιλῶν καὶ δρῶν καὶ ἀγωνιζόμενος ὡς ἄνθρωπος τοῦ λαοῦ.” Ὁ πρῶτος καρπὸς τῆς νέας αὐτοῦ πορείας ἦτο τὸ σύγγραμμά του περὶ καταργήσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς. Ἐπὶ Λουδοβίκου Φιλίππου ἐξετέθη ὡς ὑποψήφιος βουλευτῆς καὶ εἰς τὴν ἀποτυχίαν του ὀφείλομεν τὰ δύο λαμπρὰ ἔργα του *Voyage en Orient* (1835) καὶ *Jocelyn* (1836) γραφέντα κατὰ τὴν ἀποδημίαν του ἐκ Γαλλίας. Βραδύτερον ἐξελέχθη βουλευτῆς καὶ διέπρεψεν, ἀλλ' ἠρνήθη νὰ γίνῃ ὑπουργὸς ὑπὸ τοὺς Ὀρλεανίδας, εἰς ὧν τὴν ἔξωσιν συνετέλεσεν ἡ ὑπ' αὐτοῦ γραφείσα καὶ δημοσιευθεῖσα τῷ 1847 *Ἱστορία τῶν Γιρονδίνων*. Μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1848 καθ' ἣν διεκρίθη ἐπὶ συνέσει ἐγένετο μέλος τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως ὑπὸ τὴν Δημοκρατίαν δὲ ἐχρη-

μάτισεν ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν. Ἐν τῇ Συντακτικῇ Συνελεύσει ἐξελέχθη ταῦτοχρόνως ὑπὸ δέκα ἐπαρχιῶν. Ἐν τῷ ἔργῳ του *La Chute d'un Ange* ὁ ποιητῆς στιγματίζει τὴν βαρβαρότητα τοῦ πολιτισμοῦ μας τοῦ ἀνεχομένου τὴν ὑπαρξιν σφαγείων. Ἐν τῷ ἐξαισίῳ αὐτῷ ποιήματι, ὅπερ εἶνε ἐκτάκτου πρωτοτυπίας ὁ Λαμαρτίνος κηρύσσεται κατὰ τῶν ἀνοήτων θεσμῶν καὶ ἐθίμων τῆς κοινωνίας, κατὰ τῶν μωρῶν παραδόσεων καὶ ὀλεθρίων προλήψεων. Χαρακτηρίζει ὡς πλήρη ἀδικίας καὶ ψεύδους πολλὰ πρᾶγματα ἅτινα τυγχάνουσι τῆς μεγίστης ἐπίδοκμασίας καὶ ἀνοχῆς ὑπὸ τὸ κῦρος πεπαλαιωμένων νόμων καὶ θρησκευτικῶν δοξασιῶν. Σφοδρότατη δὲ εἶνε ἡ ἀγανάκτησις ἣν ἐκφράζει κατὰ τῆς ἐπικρατούσης πολλαπλῆς σκληρότητος καὶ φιλαυτίας ἐν ταῖς κοινωνικαῖς ἡμῶν σχέσεσιν. Ἡ ἀποστροφή του κατὰ τῆς κρεοφαγικῆς σκληρότητος εἶνε μεγίστη. Ἴδου δὲ πῶς ὀμιλεῖ περὶ τῶν κρεοφάγων, καὶ πῶς διατυπώνει τὰς ἐντολάς τῆς νέας Ἠθικῆς, ἐν ἣ συνείδησις καὶ λόγος καὶ θεῖα φωνὴ ἀποτελοῦσι συναυλίαν ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ γνησίου ἀνθρώπου:—

Ces hommes, pour apaiser leur faim,
N'ont pas assez des fruits que Dieu mit sous leur main.
Par un crime envers Dieu dont frémit la nature,
Ils demandent au sang une autre nourriture,
Dans leur cité fangeuse il coule par ruisseaux !
Les cadavres y sont étalés en morceaux.
Ils traînent par les pieds des fleurs de la prairie,
L'innocente brebis que leur main a nourrie,
Et sous l'œil de l'agneau l'égorgeant sans remords,
Ils savourent ses chairs et vivent de la mort !

De cruels aliments incessamment repus,
Toute pitié s'effaca en leurs cœurs corrompus.
Et leur œil qu'au forfait le forfait halâtue,
Aime le sang qui coule et l'innocent qu'on tue.
Ils aiguisent le fer en flèches, en poignard ;
Du métier de tuer ils fait le grand art :
Le meurtre par milliers s'apelle une victoire,
C'est en lettres de sang que l'on écrit la Gloire.

Tu ne leveras point la main contre ton frère :
Et tu ne verseras aucun sang sur la terre,
Ni celui des humains, ni celui des troupeaux,
Ni celui des animaux, ni celui des oiseaux :
Un cri sourd dans ton cœur defende le repandre,
Car le sang est la vie, et tu ne peux la rendre.
Tu ne te nourriras qu'avec les épis blondes
Ondoyant comme l'onde aux flanes de tes valons,
Table que chaque été renouvelle aux convives—
Les racines, les fruits sur la branche mûris,
L'excédant des rayons par l'abeille pétris,
Et tous ces dons du sol où la sève de vie
Vient s'offrir de soi-même à ta faim assouvie.
La chair des Animaux criemît comme un remord,
Et la mort dans ton sein engendrerait la Mort !

Vous ferez alliance avec les 'brutes' même :
Car Dieu, qui les créa, veut que l'homme les aime.
D'intelligence et d'âme, à différents degrés,
Elles ont eu leur part, vous la reconnaîtrez :
Vous lirez dans leurs yeux, douteuse comme un rêve,
L'aube de la raison qui commence et se lève.
Vous n'étoufferez pas cette vague clarté,
Présage de lumière et d'immortalité :
Vous la respecterez.

* *The Ethics of Diet*, by Howard Williams.

ΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΣΤΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ.

Εἰς τὰς ἑλληνικὰς ἑφημερίδας πρό τινος χρόνου ἐγένετο μακρὸς λόγος περὶ πνευματιστικῶν φαινομένων καὶ ἐξεφράζετο ἰδίως ἐκπληξίς διὰ τὸ φαινόμενον τοῦ ἀοράτου λιθοβολισμοῦ. Τὸ φαινόμενον τοῦτο εἶνε λίαν γνωστὸν καὶ ἄρκετὰ σύνηθες, διεπιστώθη δὲ πολλάκις ὄχι μόνον ὑπὸ τῶν συστηματικῶς πνευματοδιφούντων ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἄλλων σοφῶν καὶ δὴ θετικῶν ἐπιστημόνων. Διὰ τοὺς πεισθέντας ἤδη περὶ ὑπάρξεως ἀσάρκων ὄντων τὸ εἰρημένον φαινόμενον δὲν εἶνε ἀνεξήγητον. Ἀλλὰ διὰ τοὺς μήπω πεισθέντας ἢ πρὸς ἐξήγησιν προβαλλομένη θεωρία εἶνε ἀπλῶς ὅτι ἀόρατός τις δύναμις ἐνεργεῖ ἐπὶ τῇ βάσει Νόμων τῆς φύσεως μήπω διευκρινισθέντων. Τὴν στάσιν ταύτην ἀπέναντι τῶν φαινομένων τοῦ πνευματισμοῦ ἐκπροσωπεῖ ἰδίως ὁ διαπρεπὴς γάλλος ἐπιστήμων Richet ὅστις ὡς πρόεδρος τῆς ἐν Λονδίῳ Ἐταιρίας τῶν ψυχικῶν ἐρευνῶν ὁμιλῶν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐκλογῆς του ἐδήλωσεν ὅτι θὰ ἦτο γελοῖος εἶποτε ἠμφισβῆται τὴν πραγματικότητα τῶν πνευματιστικῶν φαινομένων, καὶ ὅτι ἂν ἀπέχρη νὰ ἐκφράσῃ γνώμην περὶ τῆς αἰτίας αὐτῶν, τοῦτο προέρχεται ἐκ τῆς ἐπιστημονικῆς ἀνάγκης ἣτις ἐπιβάλλει εἰς πάντα ἐρευνητὴν νὰ εἶνε ἐπιφυλακτικὸς ὅσῳ ἀφορᾷ τὴν διάγνωσιν τῶν αἰτίων οἰουδήποτε φαινομένου. Προσέθεσεν ἐν τούτοις ὅτι ἐπὶ παρουσίᾳ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου καὶ ἄλλων ἐπιστημόνων “ἔλαβον χώραν γεγονότα πείθοντα ὅτι μεταξὺ τοῦ ὁρατοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀοράτου ὑπάρχει πέπλος, ἀδιαπέραστος διὰ τοῦ ὀπτικοῦ ὄργανου τοῦ σαρκίνου ἡμῶν σώματος.” Σοφοὶ ὡς ὁ Richet ἐκφράζονται οὕτω, ἀλλ’ ἐννοεῖται τοιοῦτοι δὲν ἀποτελοῦν τὴν πλειονότητα τῶν ἀνθρώπων. Εἶνε μέγας ὁ ἀριθμὸς τῶν ἡμιμαθῶν οἵτινες ἀπέναντι τοῦ ὁμολογουμένως δυσεξηγήτου τῶν φαινομένων τούτων ὀχυροῦνται ὀπισθεν ἐνὸς εἰρωνικοῦ μειδιάματος ἢ ἐνὸς σοφίσματος. Δὲν εἶνε δὲ παράδοξον ὅτι καὶ ἄλλοι ἀρτίας μορφώσεως καὶ ἀδρᾶς διανοίας ἀνθρώποι ἀποστέργοντες τὴν ταλαιπώρησιν τῆς ἐρεύνης ἀποδέχονται νωχελῶς τὴν στάσιν τῶν ἡμιμαθῶν. Ὁ πρῶτος Ναπολέων ἀπεφάνθη ἀδιστακτικῶς ὅτι ἢ τότε κυοφορουμένη ἰδέα περὶ σιδηροδρόμων ἦτο τερατώδης οὐτοπία καὶ ὅτι οὐδέποτε ὁ κόσμος ἔμελλε νὰ ἴδῃ στρώσιν σιδηρῶν γραμμῶν ἐπὶ σκοπῶν συγκοινωνίας! Τὴν πρότασιν τοῦ Ἀραγῶ περὶ ἠλεκτρισμοῦ ὑπεδέχθησαν μετὰ καυχασμῶν καὶ σκωμμάτων οἱ ἀκαδημαϊκοὶ συνάδελφοί του. Δὲν εἶνε δὲ ἀπίθανον ὅτι ὁ Μαρκόνης θὰ εὑρίσκε τὴν τύχην τοῦ Γαλιλαίου ἐὰν ἔξῃ εἰς τὸν Μεσαίωνα καὶ ἰσχυρίζετο ὅτι εἰς ἀπόστασιν χιλιάδων μιλίων θὰ ἦτο δυνατόν νὰ συνομιλήσῃ τις ἄνευ παρεμβάσεως οἰουδήποτε μέσου. Οἱ ἐπικαλούμενοι τὴν Ἐπιστήμην ἵνα ἀρνηθῶσιν τὴν ὑπόστασιν προβαλλομένων ἰσχυρισμῶν προδίδουσιν ἀγνοίαν τοῦ νοήματος τῆς Ἐπιστήμης. Ἐπιστήμη

δὲν σημαίνει τελικὴν ἀνακάλυψιν καὶ διευκρίνησιν ὄλων τῶν νόμων τῆς Φύσεως. Ἐπιστήμη σημαίνει ἀπλὴν τακτοποίησιν καὶ συστηματοποίησιν τῶν μέχρι τοῦδε γνώσεών μας μὲ ἔφεσιν πρὸς ἀνακάλυψιν νέων. “Ὅσα γνωρίζομεν μέχρι τοῦδε τί εἶνε ἀπέναντι τῶν ὅσα ἀγνοοῦμεν; Τί ἐμάθομεν μέχρι τοῦδε περὶ τοῦ σχεδίου τῆς Δημιουργίας; Ἐλάχιστα ὄντως. Ὁ μέγας ἀρχιτέκτων τοῦ Σύμπαντος δὲν διεπίστευσε ἡμῖν τὸ πρόγραμμά Του, οὔτε ὑπέβαλεν αὐτὸ εἰς τοὺς καθηγητὰς τῶν Ἐπιστημῶν πρὸς ἔγκρισιν. Εἶνε πλάνη καὶ ἐθελουτυφλία τὸ φρονεῖν ὅτι αἱ μέχρι τοῦδε γνώσεις μας εἰσὶν ἄλλο τι ἢ πολλοστημόριον τῶν γνώσεων ἃς ἐπιφυλάσσει ἡμῖν ἢ ἔρευνα. Μέχρι τῶν ἡμερῶν τοῦ Κολόμβου οἱ κορυφαῖοι ἐπιστήμονες ἠγνῶουν τὴν ὑπαρξιν τοῦ ἡμίσεος τῆς Γῆς. Μέχρι πρὸ τριῶν ἐτῶν ἠγνῶουν τὴν ὑπαρξιν τοῦ ραδίου. Καθ’ ἐκάστην ἀνακαλύπτονται νέοι κόσμοι καὶ νέαι δυνάμεις κεκρυμμέναι ἐν τῇ θαυμασίᾳ ταύτῃ οὐσίᾳ ἐξ ἧς συνίσταται ἡ Φύσις. Πόσῳ παράλογον εἶνε νὰ ἰσχυρίζεται τις ὅτι δὲν ὑφίστανται ὅσα ἀδυνατεῖ νὰ ἴδῃ. Ὁ τοιοῦτος θὰ ἠρνεῖτο τὴν ὑπαρξιν τῶν μικροβίων ἂν μὴ εἶχομεν μικροσκοπίον, καὶ τὴν ὑπαρξιν πολλῶν πλανητῶν ἂν μὴ εἶχομεν τηλεσκόπιον. Ἠλεκτρισμὸς ὑπάρχει, καίτοι δὲν τὸν βλέπομεν. Αἰθὴρ ὑπάρχει. Δημιουργικὴ δύναμις ὑπάρχει. Δὲν τὴν βλέπομεν ὅμως, ὡς δὲν βλέπομεν καὶ τὴν σμικρότητα τῶν γνώσεών μας, ἣτις μολαταῦτα εἶνε ἀναμφισβήτητος. Ἡ μόνη λογικὴ στάσις ἀνθρώπου νοήμονος καὶ εἰλικρινοῦς εἶνε, “Ἐρευνα. “Ἐρεύνης δίχα, ὁ βίος ἀβίωτος” εἶπεν ὁ Μέγας Ἀνθρωπος πρὸ εἴκοσιν αἰώνων. Ἐρευνα, ἰδού ἡ πηγὴ τῆς σοφίας. Λογισμὸς ἰδού τὸ ἐφόδιον ἡμῶν πρὸς ἔρευναν. Ὅπως λοιπὸν ἡ ἔρευνα ἔφερεν ἡμῖν μέχρι τοῦδε πᾶν ὅ,τι γνωρίζομεν, οὕτω καὶ ἐφεξῆς ἡ ἔρευνα μέλλει νὰ φέρῃ ἡμῖν ὅ,τι σήμερον δὲν γνωρίζομεν. Ἐρευνητέον λοιπὸν ἐν πάσῃ περιπτώσει. Μὲ τὸ σύνθημα τοῦτο προχωροῦντες ἔφθασαν εἰς ἔκλαμπρα ἀποτελέσματα πολλοὶ διαπρεπεῖς πνευματοδίφαι, ἐν οἷς οἱ ἐπόμενοι: Ὁ σὶρ Οὐίλλιαμ Κρούξ, ἐπιφανὴς φυσιολόγος, καὶ πρόεδρος τῆς βασιλικῆς Ἐταιρίας τῶν Ἐπιστημῶν ἐν Λονδίῳ εἰς ἃν ὀφείλεται καὶ ἡ ἀνακάλυψις τῆς ἀκτινοβολίας τῆς ὕλης. Ὁ Ἀλφρέδος Ρώσσελ Οὐάλλας συνεργάτης τοῦ Δάρβιν ἐν τῇ ἀνακάλυψι τοῦ νόμου τῆς ἐξελίξεως. Ὁ Βάρλεϋ, ἀρχιμηχανικὸς τῆς τηλεγραφικῆς ὑπηρεσίας ἐν Ἀγγλίᾳ. Ὁ Ἐδμονς, ἔξοχος νομομαθὴς καὶ τέως πρόεδρος τῆς ἀμερικανικῆς Γερουσίας. Ὁ Μάπς, καθηγητὴς καὶ μέλος τῆς Ἀκαδημίας. Ὁ Μάγερς οὔτινος τὰ δίτομον σύγγραμμα περὶ ἐπιβιώσεως τοῦ ἀτόμου μετὰ τὸν θάνατον τοῦ σώματος μετεφράσθη ἐσχάτως εἰς πολλὰς γλώσσας. Ὁ Ζέλνερ, ὁ Οὐλπριτς, ὁ Βέμπερ, καὶ ὁ Φέχλερ. Ὁ Φλαμ-μαριῶν, ὁ Ζιμπιέ, ὁ Βακερῦ, ὁ Φοβετῦ, καὶ ὁ Εὐγένιος Νύς. Ὁ Λομπρόζο, ἐδήλωσεν ὅτι

κατόπιν πολλῆς ἐρεύνης ἐπέισθη ὅτι ἡ μετὰ πνευμάτων ἐπικοινωνία εἶνε πραγματική. Ἐφημερίδες, περιοδικὰ καὶ βιβλία ἀκαταπαύστως ἐκδίδονται διαπιστοῦντα τὴν πραγματικότητα τῶν πνευματιστικῶν φαινομένων, οὐδεὶς δὲ λογογράφος ἐν Εὐρώπῃ καὶ Ἀμερικῇ σεβόμενος ἑαυτὸν διανοεῖται νὰ γράψῃ μετὰ τὴν ελαφρότητα ἣτις διακρίνει τὴν ἐλληνικὴν δημοσιογραφίαν, περὶ τοῦ ζωτικῆς τούτου θέματος. Πνευματισμὸς σημαίνει Χριστιανισμόν, οἷον ἐνδοὶ ὁ καταλιπὼν εἰς τὴν Ἀνθρωπότητα τὰς θείας ἀρχὰς ὧν ἀμυδρὰν ἀντανάκλασιν περιέχει ἢ τετρακτὺς τῶν εὐαγγελίων, καὶ οἷον ἐνδοὶ ὁ Πλάτων, ὁ Σωκράτης, ὁ Ἀριστοτέλης. Πνευματισμὸς εἶνε τὸ πελώριον κύμα τὸ παρασύρον καὶ αἶρον προλήψεις, πάθη, ἐγωισμόν, δεισιδαιμονίας, ἀμάθειαν, μίση, πολέμους, κουφόνοϊαν, κτηνωδίαν, πλεονεξίαν, χρηματολατρείαν καὶ πενίαν. Πνευματισμὸς εἶνε ὁ μέγας ἐκκολαπτής τῶν ἐν τῇ θείᾳ φύσει τοῦ ἀνθρώπου λαυθαρουσῶν ἀρετῶν: τῆς ἀγάπης, τῆς καλωσύνης, τῆς πραότητος, τῆς εὐσεβείας, τῆς τιμιότητος, τῆς αὐταπαρνήσεως, τῆς δικαιοσύνης, τῆς εὐθύτητος, αἵτινες προῦρισται νὰ ἀννψώσωσι τὸν ἀνθρώπον εἰς τὴν κορυφὴν τῆς βιονομικῆς κλίμακος. Ταῦτα εἶνε ἡ οὐσία τοῦ πνευματισμοῦ οἷον ἐδίδαξεν ὁ παραγγείλας ἡμῖν: "Γίνεσθε τέλειοι, ὅτι καὶ ὁ πατήρ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειος ἐστί."

N. ΜΠΕΛΛΑΣ.

ΕΡΕΥΝΑ ΤΑΣ ΓΡΑΦΑΣ.

Ὄταν ἀνεφάνη τὸ ῥωμαντικὸν Δρᾶμα, οὐ ἡ ἐξέλιξις κατέληξεν εἰς τὴν γένεσιν τῆς σαιξπηρείου λογοτεχνίας οἱ λόγιοι διεμαρτυρήθησαν κατ' αὐτοῦ ἰσχυρισθέντες ὅτι ἀπετέλει παραβίασιν τῶν κανόνων τῆς Τέχνης. Ἐντούτοις δὲν ἐβράδυνεν ἡ Τέχνη νὰ τὸ χαιρετίσῃ καὶ νὰ τὸ ἀναγνωρίσῃ. Οὕτω ἤδη ἀποφαίνονται πολλοὶ ὅτι ἡ ἐρευνα τῶν Ἱερῶν Γραφῶν δύναται νὰ φέρῃ εἰς φῶς νέον τι εἶδος λογοτεχνικῆς δημιουργικότητος. Αἱ Γραφαὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ἐρευνώμεναι ἀποτελοῦσι μίαν τῶν μεγαλύτερων λογοτεχνιῶν τοῦ κόσμου. Βεβαίως ἡ τοιαύτη ἐρευνα ἀπαιτεῖ βαθεῖαν καὶ ἐπιστημονικὴν μελέτην, ὅπως χωριστὴν καὶ διακεκριμένην ἀπὸ τὴν ἱστορικὴν ἀνάλυσιν εἰς ἣν συνίσταται ἡ ἤδη ἀκμάζουσα βιβλικὴ κριτική. Δὲν εἶνε, ἐννοεῖται, νέον τι ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι ἡ Παλαιὰ Διαθήκη, καθὼς καὶ ἡ Καινὴ, περιέχουσι λογοτεχνικὰ ἀριστουργήματα ἀξία νὰ τ' ἀναγινώσκῃ τις ἀνεξαρτήτως πάσης ἱστορικῆς ἐρεύνης. Ὅλοι γνωρίζομεν ὅτι ὁ Ἰὼβ εἶνε ἐξοχὸν ἔργον ὑπὸ δραματικὴν ἔποψιν, ὅτι ὁ Ἰωὴλ σαγηνεύει λογοτεχνικῶς καὶ οἱ ψαλμοὶ τοῦ Δαβὶδ ἐνθουσιῶσιν. Ὁ νέος ὁμως ἰσχυρισμὸς εἶνε ὅτι ἡ λογοτεχνικὴ μελέτη τῶν Γραφῶν ἀξίζει νὰ γίνεταί ἐν τῷ συμφέροντι τῆς καθόλου Λογοτεχνίας. Ἄλλο

Λογοτεχνία καὶ ἄλλο λογοτεχνίαι, ἀκριβῶς ὡς ἄλλο Φιλοσοφία καὶ ἄλλο φιλοσοφίαι. Ὄταν λέγωμεν Φιλοσοφίαν ἐννοοῦμεν τὴν καθόλου σύνθεσιν τῶν ἐπὶ μέρους φιλοσοφιῶν. Τὸ κάλλος, φερ' εἰπεῖν, τῆς ἐλληνικῆς φιλοσοφίας τότε μόνον εἶνε γόνιμον ὅταν ἐξετάζεται ὡς βραχίων τῆς Φιλοσοφίας. Ἡ ἐλληνικὴ φιλοσοφία εἶνε μία τῶν ἐπὶ μέρους φιλοσοφιῶν, καὶ συμβάλλει μετὰ τῶν ἄλλων (Ἐγγέλου, Κώντ, Σπένσερ, τῆς Ἰνδικῆς κλπ) εἰς τὴν μελέτην τῆς μιᾶς καὶ ἐνιαίας Φιλοσοφίας ἣτις θὰ ὑπάρχῃ καὶ ἀφοῦ ὅλαι αἱ ἐπὶ μέρους λησμονηθῶσιν. Ἡ σύλληψις αὕτη εἶνε τῶν νεωτέρων χρόνων προῖον καὶ ἐφαρμόζεται ὁμοίως προκειμένου περὶ Λογοτεχνίας. Ἡ Λογοτεχνία εἶνε μία καὶ ἐνιαία καὶ ἀγήρως. Ἐν τῷ συμφέροντι αὐτῆς ἡ ῥωμαϊκὴ λογοτεχνία, καὶ ἡ ἐλληνικὴ λογοτεχνία εἰσὶν ἐπὶ μέρους μελέται ἀντάξια μεγάλης προσοχῆς. Ἄλλ' οὐχ ἦττον ἀνταξία εἶνε καὶ ἡ βιβλικὴ λογοτεχνία ἣτις μέχρι τοῦδε ἐστερήθη τοιαύτης προσοχῆς διὰ τὸν λόγον ὅτι ὀλόκληρος ἡ προσοχὴ τῶν ἐρευνητῶν τῆς ἐδόθη εἰς τὸ ἱστορικὸν καὶ τὸ θεολογικὸν στοιχείον τῆς. Οἱ θιασῶται ἤδη τῶν λογοτεχνικῶν αὐτῆς καλλονῶν διατείνονται ὅτι τὸ λογοτεχνικὸν στοιχείον τῶν Γραφῶν εἶνε ὄχι μόνον ἐπίσης σπουδαῖον, ἀλλὰ καὶ δι' ἐπιστημονικοὺς λόγους δέον νὰ προτάσσεται τοῦ ἱστορικοῦ. Δέον δηλαδὴ πρώτιστα νὰ ἐρευνῶνται αἱ Γραφαὶ μορφολογικῶς. Τουτέστι κατὰ πόσον περιέχονται ἐν αὐταῖς καὶ πῶς ἐπλάσθησαν λογοτεχνικαὶ μορφαὶ οἷαι, φερ' εἰπεῖν, τὸ ἔπος, ἡ ὁ λυρισμὸς, ἡ τὸ δρᾶμα ἢ ἡ δημογορία.

Ο ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΑΜΑΖΩΝ ΤΟΝ ΒΟΥΚΕΦΑΛΟΝ.

Εἰς τὸ ἄρθρον μας τοῦ τελευταίου τεύχους τὸ πραγματευόμενον περὶ τοῦ βασιλέως Γεωργίου συνέβησαν παρορμήματα τινὰ ἕνεκα τῶν ὁποίων ἀναδημοσιεύομεν διαρθρωμένην τὴν ἐξῆς περικοπὴν:

"Εἶνε λίαν γνωστὸν ὅτι δὲν εἴμεθα βασιλόφρονες, ἔπρεπε μᾶλλον νὰ εἶνε γνωστὸν ὅτι οὔτε εἴμεθα οὔτε δὲν εἴμεθα βασιλόφρονες. Συμφωνοῦμεν μετὰ τοῦ ἀγγλοβουλευτοῦ John Burns, τοῦ σοσιαλιστοῦ ὅστις προχθὲς ἔγεινε καὶ ὑπουργός, ὅτι "ὁ κίνδυνος τοῦ κόσμου σήμερον δὲν εἶνε ὁ μοναρχισμὸς, ἢ ἡ ὀλιγαρχία, ἢ ἡ δημοκρατία· ὁ κίνδυνος ὅστις ἀπειλεῖ τὸν κόσμον σήμερον εἶνε ἡ πλουτοκρατία." Ἄλλὰ ἀνεξαρτήτως τούτου οἰαδῆποτε ἰδίουσυγκρασιακὴ ἀντιπάθεια κατὰ τοῦ θεσμοῦ τῆς βασιλείας δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἐμποδίξῃ ἀπὸ τοῦ νὰ θαυμάζωμεν καὶ ἐπαινώμεν τὴν ἀρετὴν ὅπουδῆποτε τὴν ἀνευρίσκομεν, ἔστω καὶ εἰς τὸ στήθος ἐνὸς βασιλέως. Μάλιστα θαυμαστοτέρα εἶνε ἡ ἀρετὴ ἐνὸς βασιλέως διότι ἀπαιτεῖται νὰ εἶνε ἦρωσ τις ὅπως διατηρήσῃ τὴν ἀρετὴν τοῦ ἐκτεθειμένου ὧν εἰς τοὺς πολλαπλοὺς κινδύνους τῆς κολακείας. Ἡ πεποιθήσις ἣν ἐμορφώσαμεν περὶ τοῦ βασιλέως Γεωργίου εἶνε ὅτι ἀνεῦ αὐτοῦ δὲν θὰ ὑπῆρχεν Ἑλλὰς σήμερον, τηλικαύτη εἶνε ἡ δύναμις ἐνὸς ἀγαθοῦ ἀνακτος δι' ἔθνη ἰδίως τελούντα ὑπὸ τὰς συνθήκας ὑφ' ἃς τελεῖ τὸ ἡμέτερον ἔθνος. Συνέπραξε πρὸς τοῦτο καὶ ἡ ἐλληνικὴ ἰδίουσυγκρασία, ἣτις, ὡς ἐπι-

γραμματικῶς τὸ εἶπε ποτε ἐν τῇ βουλῇ ὁ Δομβάρδος, ἀγαπᾷ τὴν ἰσότητά ὑπὲρ τὴν ἐλευθερίαν. Ἡ σύμπραξις πάντοτε ὑποθέτει δύο τοῦλάχιστον παράγοντας καὶ ἂν μὴ συνέπραττεν ἡ ψυχραιμία καὶ ἡ ἀρετὴ τοῦ γόνου τῶν δανῶν βασιλέων, οὐ τὴν ἐκλογὴν ὀφείλομεν εἰς τοὺς ἑπτανησίους καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἢ ἑλληνικὴ ἰδιοσυγκρασίᾳ θὰ ἔμενον ἄνευ συμπράκτορος καὶ θὰ ἔρριπτε τὴν Ἑλλάδα κατὰ κρημνῶν. Ἐπρεπε νὰ εὐρεθῇ ἄνθρωπος ὡς ὁ Γεώργιος συνδυάζων ἐν τῷ χαρακτήρι αὐτοῦ δξυδέρκειαν, εὐρεσιπραξίαν, ἡρεμίαν, ὑπομονὴν μέχρι ἡρωϊσμοῦ, ἀνθρωπιστικὸν αἰσθηματικὸν ἐνσάρκων τὸ μέγα γνῶρισμα τοῦ φύσει ἀνακτος: force et tendresse, ἵνα ζεύξῃ τὴν ἀνεπτότακτον ἑλληνικὴν ἰδιοσυγκρασίαν καὶ δεσπότην ἐπὶ 42 ἔτη χωρὶς νὰ πολιτευθῇ, χωρὶς νὰ κυβερνήσῃ. Ὁ Ἀλεξάνδρος δαμάζων τὸν Βουκέφαλον φαίνεται οἷον ἐπιπροφητεία τοῦ καταρθώματος τοῦ βασιλέως Γεωργίου."

Ὁ ἀγγλόπαις ἀντιγραφεὺς τοῦ χειρογράφου μας ἐπροβίβασε τὸν Βουκέφαλον εἰς Βελλεραφόντην, καὶ ὑπερείδε τὸν προβιβασμὸν τοῦ John Burgis εἰς ὄπυργον! Τὴν λύσιν τοῦ αἰνίγματος μᾶς ἔδωκεν εἰπὼν ὅτι ἀνεγίνωσκε τὴν Ἰλιάδα τὴν πρώτην ἐκείνην.

ΤΟ ΙΔΕΩΔΕΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

Ὁ δούξ Λίττας-Βισκόντης-Ἀρέξης, οὗ ἄρθρα ἢ ΕΡΕΥΝΑ ἐδημοσίευσε πρὸ τριετίας περιγράφοντα τὸ λαμπρὸν κοινωνιολογικὸν ἔργον του ἐν Ἰταλίᾳ (τόμος Α' Σελὶς 183), τιμᾷ καὶ πάλιν ἡμᾶς ἀποστέλλων πρὸς δημοσίευσιν ὀλόκληρον κεφάλαιον τοῦ συγγράμματός του ὅπερ μέλλει νὰ ἐκδοθῇ μετὰ ἐν ἔτος ὑπὸ τὸν τίτλον Τὸ Ὑπερφυσικόν. Τὸ κεφάλαιον ὅπερ ὁ δούξ στέλλει ἡμῖν εἶνε τὸ ἕκτον καὶ πραγματεύεται περὶ τῆς Ἐθνολογίας τοῦ Ὑπερφυσικοῦ, εἶνε δὲ ἄρκετὰ μακρὸν ὥστε νὰ ἀποτελέσῃ τέσσαρα ἄρθρα τρισέλιδα τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ. Λυπούμεθα ὅτι ἡ ΕΡΕΥΝΑ εἶνε ἀκόμη τριμηνιαῖον περιοδικόν, διότι ἐὰν ἦτο μηνιαῖον θὰ ἠδύνατο νὰ δημοσιεύσῃ τὰ τέσσαρα ταῦτα ἄρθρα ἐντὸς τετραμηνίας. Ἐλπίζομεν ὅτι δὲν θὰ βραδύνῃ τὸ μηνιαῖον τῆς ἐκδόσεως ὥστε νὰ μὴ στερήσωμεν τοὺς ἀναγνώστας μας τῆς εὐκαιρίας νὰ ἐκτιμήσωσι τὴν ἐμβρίθειαν καὶ τὴν εὐλάβειαν μεθ' ἧς ὑπεραμύνονται τῶν ἀρχῶν τοῦ Χριστοῦ ἄνδρες παντάπασιν ἐν τούτοις ἀπορρίπτοντες τὴν Χριστιανικὴν Ἱεραρχίαν ἣν θεωροῦσιν ὡς μεσαιωνικὸν κατασκευάσμα καὶ ὡς ἀπλῶς σφετερισθεῖσαν τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ. Ἡ ἀποψις ἐξ ἧς ὁ δούξ Λίττας πραγματεύεται τὸ θέμα δὲν εἶνε ἀκριβῶς ἡ ἀποψις ἐξ ἧς θὰ τὸ ἐπραγματευόμεθα ἡμεῖς, ἀλλὰ τὸ ζήτημα τῶν πρώτων πηγῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ εἶνε παμμεγίστης σπουδαιότητος καὶ ὁ δούξ τὸ πραγματεύεται μετὰ δυνάμεως καὶ ἐνθουσιασμοῦ. Εἶνε εἰς τῶν γνησίων Χριστιανῶν δι' οὓς δύναται νὰ καυχῆθῃ ἡ Εὐρώπη καίπερ, ὡς εἴπομεν, καταδικάζων, λαν εικότως, τὴν Ἐκκλησίαν ὡς μηδέποτε σκεφθεῖσαν νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ ἰδεῶδες τοῦ Χριστοῦ. Ἐκ τῶν ἔργων του ὁ δούξ ἀναφαίνεται ὅχι μόνον διάθερος ὀπαδὸς τοῦ Ναζωραίου, ἀλλὰ καὶ κῆρυξ καὶ ἀπόστολος τῆς κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς ἠθικῆς Αὐτοῦ. Ἡ ἀποσταλεῖσα ἡμῖν μελέτη καταδεικνύει

τὸ ὕψος τοῦ χαρακτήρος τοῦ συγγραφέως, τὴν ἀδρὰν αὐτοῦ μάθησιν, καὶ τὸν ζῆλον του περὶ τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης καὶ ἐλευθερίας—ζῆλου ὅστις διακρίνει μόνον τοὺς ἐμφορομένους τοῦ πνεύματος τοῦ Ἰησοῦ. Ἐν τῇ εἰρημένῃ μελέτῃ ἐπιστημονικώτατα ἐρευνᾷ ἐν δυσκολώτατον πρόβλημα:— "Πῶς δηλαδὴ εἶνε δυνατόν νὰ ἐξηγηθῇ λογικῶς καὶ ἐπιστημονικῶς ὁ τρόπος καθ' ὃν μία σημητικὴ θεογονία, κατώρθωσε νὰ ἐνοφθαλμισθῇ ἐπὶ νεαροῦ βλαστοῦ τοῦ μεγάλου Ἰνδο-ἰρανικοῦ κορμοῦ, (δηλαδὴ ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας) καὶ νὰ ἀναπτυχθῇ μετὰ τόσοσφρίγους ὥστε ἐπὶ εἴκοσιν ὄλους αἰῶνας νὰ δεσπότη τῶν στοχασμῶν του καὶ νὰ διαμορφώσῃ ἀδιαφιλονικῆτως αὐτὸν ἐν τοῖς ἐγκάτοις." Ἐν τῇ ἀναπτύξει τῶν συλλογισμῶν του ὁ δούξ διατυπώνει ἰδέας αἵτινες καίπερ ὑποσπώμεναι ὡδε ἐκ τῆς συναφείας των εἶνε ἐν τούτοις λίαν γόνιμοι, ὡς αἱ ἐπομέναι—"Τὸ πνεῦμα καὶ ἦθος τοῦ Ἰησοῦ, ἢ ὅλη ἠθικὴ σύλληψις ἐφ' ἧς βασιζέται ἡ κοινωνικὴ μεταβολὴ ἢ ὑποδειχθεῖσα ὑπ' Αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀνθρωπότητα, δὲν παρουσιάζει κανέν σημητικὸν χαρακτηριστικόν. Ἐν αὐτῇ πνεύσει αἱ ἀθάνατοι αἰεταὶ τῆς ἑλληνικῆς ἐμπνεύσεως, ὡς ἐπίσης διακρίνονται ἴχνη βουδιστικοῦ μυστισμοῦ, ἢ, ἐτι μᾶλλον ἴσως, ἴχνη τοῦ συνόλου ἐκείνου τῶν διανοητικῶν τάσεων αἵτινες εἶχον εὐνοήσει τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἀρχετύπων κοσμολογιῶν καὶ θεογενέσεων τοῦ Ἰνδο-ἰρανικοῦ κύκλου." "Αἱ βάσεις τῆς ἠθικῆς κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς διδασχῆς τοῦ Ἰησοῦ ἐρείδονται ἐπὶ τριῶν θεμελιωδῶν συλλήψεων ἧτοι, προσωπικὴ ἐλευθερία μὲ οὐδένα ἄλλον περιορισμὸν εἰμὴ τὸν περιορισμὸν ὅστις προκύπτει ἀπὸ τὰ δικαιώματα τοῦ πλησίον· ἰσότης μεταξὺ πάντων τῶν ἀνθρώπων ὡς πρὸς τε τὰ δικαιώματα καὶ ὡς πρὸς τὰ ἐκ τῶν δικαιωμάτων πηγάζοντα καθήκοντα· καὶ ἀδελφότης εἰλικρινῆς καὶ ἐνεργῶς ἀσκουμένη—ἀδελφότης μὴ γνωρίζουσα ὄρια εἴτε φυλετικὰ εἴτε κοινωνικὰ εἴτε τοιαῦτα οἷα προκύπτουσιν ἐκ πλάνης ἢ πταίσματος. Ἡ ὅλη διδασχὴ αὕτη ἀπορρέει ἀπὸ τὸν ἀπειρον ἀλτροτισμὸν τοῦ Ἰησοῦ." "Ὁ Ἰησοῦς εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν ριζικὴν κατάργησιν τῆς ὑφισταμένης δυσαναλογίας μεταξὺ πλουσίων καὶ πτωχῶν, τὴν ἀπόλυτον κατάργησιν τοῦ πολέμου, καὶ πάσης αἰματοχυσίας καὶ βιαιοπραγίας ἀσκουμένης εἴτ ἀτομικῶς εἴτε συλλήβδην, δι' οἷονδῆποτε σκοπῶν." "Μέγας ὢν θεμελιωτῆς τοῦ γνησίου σοσιαλισμοῦ, ὁ Ἰησοῦς, ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος ποθήσας νὰ ὑποδείξῃ εἰς τὴν Ἀνθρωπότητα τὴν ἀνιούσαν φορὰν τῆς βιολογικῆς ἐξελίξεως καὶ πάντες οἱ ἕκτοτε διακαίόμενοι ὑπὸ τοῦ τοιούτου πόθου εἰσὶν οἱ ἀληθινοὶ ὀπαδοὶ Του."

Τὸν ναὸν Του ὁ Θεὸς οἰκοδομεῖ ἐν μέσῳ τῶν ἐρειπίων ἅτινα ἀποτελοῦσιν αἱ πῆκτουσαι θρησκείαι τοῦ κόσμου.— Λαμαρτίνος.
Μέγας ἢ ἀγαθὸς εἶνε ἐκεῖνος ὅστις προσπαθεῖ νὰ τελειοποιῇ ἑαυτὸν εὐδαίμων εἶνε ἐκεῖνος ὅστις αἰσθάνεται ὅτι πράγματι τελειοποιεῖ ἑαυτὸν.— Ζακράτης.

ΕΠΕΚΕΙΝΑ ΤΩΝ ΔΥΣΜΩΝ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ.

Διήγημα.

By Dr. Anna Bonus Kingsford.

[Μετάφρασις ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ ὑπὸ Ἰωάννας Κ. Βασιλείου,
'Ἀρτισυνταγματάρχου.]

Α΄.

Εἰς κόσμον ἀπώτατον καὶ ὠραῖον, ἐπέκεινα τῶν δυσμῶν τοῦ ἡλίου, κατῴκει ποτε ἡγεμονίς ἀθανάτου νεότητος καὶ ἐνδόξου γενεαλογίας. Ἦτο πολὺ πλουσία καὶ τὸ ἀνάκτορον αὐτῆς ἦτο ὄλον μαρμάρινον καὶ ἀλαβάστρινον κοσμούμενον ὑπὸ πολυτίμων καὶ θαυμασιῶν πραγμάτων. Ὅτι ὁμοῦ εἶχε θαυμασιώτατον ἦτο τὸ ἔξοχον κάλλος τῆς— κάλλος ὅχι οἶον τις βλέπει ἐν τῷ κόσμῳ ἡμῶν τῷ ἐντεῦθεν τῶν δυσμῶν τοῦ ἡλίου. Τῆς ἡγεμονίδος ταύτης τὸ κάλλος ἦτο ἀνταύγεια παγκάλου πνεύματος ἐνοικούντος ἐν αὐτῇ· τὸ σῶμα τῆς ἦτο ἀπλῶς ὁ πέπλος τῆς ψυχῆς τῆς ἦτις διεφαίνετο διὰ μέσου τῆς ὄλης ἐντελοῦς μορφῆς τῆς ὡς ἀκτινοβολήσις ἡλιόφωτος ἐν διαυγεί ὕδατι. Ἀδύνατον νὰ δόσῃ τις ιδέα νὰ πόσῳ ὠραία ἦτο ἡ ἡγεμονίς αὕτη, οὔτε περιγράφεται τὸ χρῶμα τῆς κόμης τῆς καὶ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς, οὐδὲ ἡ ὄψις τοῦ προσώπου τῆς. Πολλοὶ ἰδόντες αὐτὴν ἐπειράθησαν νὰ τὴν περιγράψωσιν, ἀλλὰ καίτοι πολλαὶ εἰσιν αἱ περὶ αὐτῆς γραφεῖσαι ἀφηγήσεις, τοσοῦτον διαφέρουσιν ἀπ' ἀλλήλων, ὥστε ἀποβαίνει δύσκολον ἀληθῶς νὰ ἀναπαραστήσῃ τις τὴν εἰκόνα τῆς ἐκ τῶν περιγραφῶν τὰς ὁποίας οἱ θαυμασταὶ τῆς κατέλιπον ἡμῖν. Διότι πάντες οὗτοι οἱ γράψαντες περὶ τῆς ἡγεμονίδος ἠσθάνοντο ἔρωτα πρὸς αὐτήν. Οὐδεὶς, τῇ ἀληθείᾳ, ἰδὼν ἀπαξ τὸ πρόσωπόν τῆς ἠδύνατο ν' ἀποφύγῃ τὸ αἶσθημα τοῦτο. Καὶ εἰς ἄλλους μὲν ἐφαίνετο ξανθὴ ὡς ἡ Ἡώς, εἰς ἄλλους δὲ μελαγχροινὴ ὡς ἡ Νύξ. Τινὲς κρίνουσιν αὐτὴν φαιδρὰν καὶ χαρίεσσαν ὡς τὸν Ἀλλέγρον, ἕτεροι δὲ δύσθυμον καὶ συνηλὴν καὶ γλυκεῖαν, ὡς τὸν Πενσερόζον, ἀλλὰ πᾶς ἕκαστος τῶν ἐραστῶν τούτων, ἀνεγνώριζεν αὐτὴν ὡς τὴν οὐσίαν καὶ τὸ κέντρον πίσεως καλλονῆς· ὡς τὸ ἀγνότατον, εὐγενέστατον, ὑπεροχώτατον, καὶ ἡγεμονικώτατον ὃν ὅπερ ἡ φαντασία ἠδύνατο νὰ συλλάβῃ. Δὲν προτίθεμαι νὰ ὀμιλήσω περὶ ὄλων τῶν ἐραστῶν τῆς ἡγεμονίδος διότι πολλοὶ πρὸς τοῦτο θ' ἀπητοῦντο τόμοι, ἀλλὰ μόνον περὶ τριῶν ἐξ αὐτῶν, διότι οἱ τρεῖς οὗτοι εἰσὶν ἀντιπροσωπευτικοὶ τῶν ἄλλων καὶ ἔχουσιν ἱστορίαν ἕκαστος λίαν ἀξιοσημεῖωτον. Ὅπως ὄλοι οἱ θαυμασταὶ τῆς ἡγεμονίδος, οἱ τρεῖς οὗτοι ἦσαν περιηγηταὶ ἐπίτηδες μακρόθεν ἐλθόντες εἰς τὴν ἐπέκεινα τῶν δυσμῶν τοῦ ἡλίου χώραν διὰ νὰ ἴδωσιν τὴν ὠραίαν γυναῖκα περὶ ἧς οἱ πατέρες των καὶ οἱ προπάτορες των τοῖς εἰχον ὀμιλήσει, γυναῖκα τῆς ὁποίας ἡ νεότης ἦν ἀτελεύτητος ἄτε ἀνηκούσης εἰς τὸ γένος τῶν αἰωνίων θεῶν, οἵτινες ἤρχον τῆς Γῆς κατὰ τοὺς ἀπωτάτους χρόνους τῶν ἀρχαίων ἐλλήνων.

Ἄγνωστον ἐπὶ πόσον χρόνον οἱ τρεῖς οὗτοι

ἄνδρες παρέμειναν ἐν τῇ χώρᾳ τῆς ἡγεμονίδος, ἀλλ' ἔμειναν τόσον ὅσον ἤρκει νὰ ἐρασθῶσιν αὐτῆς σφόδρα, σφόδρα. Ὅτε δὲ ἐπὶ τέλους ἐπρόκειτο ν' ἀπέλθωσι—διότι οὐδεὶς μὴ θανὼν ἐντεῦθεν δύναται νὰ μείνῃ ἐπὶ μακρὸν ἐκεῖθεν τῶν δυσμῶν τοῦ ἡλίου—ἡ ἡγεμονίς ἔδωκεν εἰς ἕκαστον αὐτῶν περικαλλὲς μικρὸν πτηνόν, λεπτοφυέστατον, πτηνὸν οὐ ἢ φωνὴ ἦν μουσικὴ γλυκεῖα, ἀναπτυχθεῖσα καὶ τουισθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Φοίβου Ἀπόλλωνος. Δὲν δύναμαι νὰ περιγράψω τὴν γλυκύτητα τοῦ ἄσματος ἐκείνου, ὅπως δὲν ἠδυνήθη νὰ περιγράψω τὴν καλλονὴν τῆς ἡγεμονίδος.

Εἶπε λοιπὸν εἰς τοὺς περιηγητάς, προπέμπουσα αὐτοὺς, νὰ ἔχωσι θάρρος καὶ νὰ ἐλπίζωσι καρτερικῶς διότι ἐπεφυλάσσετο αὐτοῖς δοκιμασία ἀπαιτούσα ὄλην τὴν ἰσχύν των καὶ μετὰ τοῦτο προσδοκία μεγάλης ἀμοιβῆς.—“Ἦδη, εἶπεν, ὅτε ἐμάθετε νὰ μὲ ἀγαπᾶτε καὶ νὰ ποθήτε τὴν μετ' ἐμοῦ συμβίωσιν πρέπει νὰ ἀποδημήσητε καὶ ἀποδείξῃτε τὴν ἰπποτικὴν ἀφοσίωσίν σας. Δὲν εἶμαι ἀπρόσιτος, ἀλλ' οὐδεὶς δύναται νὰ ἐλπίσῃ ὅτι ἔσται ἀντάξιός ἐμοῦ πρὶν ἢ ἀποκτήσῃ τίτλον εἰς τοῦτο δι' ἐπιτελέσεως μεγάλων ἔργων. Ὁ κόσμος εἰς ὃν ἤδη ἀπέρχεσθε εἶνε κόσμος ἀντικατοπτρισμοῦ καὶ φαντασμάτων, φαίνεται δὲ πραγματικὸς μόνον εἰς ἐκείνους οἵτινες οὐδέποτε ἤλθον νὰ ἴδωσιν τὸ βασιλείον μου τοῦτο, τὸ ὁποῖον, ὡς βλέπετε κεῖται μετὰξὺ οὐρανοῦ καὶ ἡλίου. Μέλλετε νὰ διέλθετε ὁδοὺς κατεχομένας ὑπὸ τερατωδῶν φασμάτων, ἀνὰ ἐρήμους ἕς λυμαίνονται θηριώδεις ὕδραι, χίμαιραι καὶ δεινοὶ πυρίπνοοι δράκοντες. Πρέπει νὰ παρακάμψῃτε ὠραία σκιερὰ νησίδια τῆς θερμῆς θαλάσσης, εἰς τοὺς γονίμους ὄρους τῆς ὁποίας ἄδουσι πανούργοι Σειρήνες. Πρέπει νὰ ἀψηφήσητε τοὺς ληστὰς τῶν ὀρέων, τὰ φόβητρα τῆς ἐρήμου, καὶ τὸν δράκοντα οὗτινος χαρὰ εἶνε τὸ καταβροχθίζειν ζῶντας ἀνθρώπους· ἀλλὰ θαρσεῖτε διότι ταῦτα πάντα οὐδὲν ἄλλο εἰσὶν ἢ φαντάσματα· οὐδὲ ἔχετε χρεῖαν ξίφους ἢ λόγχης ὅπως φονεύσητε αὐτά. Δὲν ἔχετε χρεῖαν εἰμῆ μόνον χρηστῆς ἀφοσιώσεως καὶ ἀκλονήτου ἀποφάσεως. Μὴ ἀπατηθῆ ἢ δρασὶς σας, μηδὲ ἡ καρδία σας σαγηνευθῆ. Ἐπιστρέψατε εἰς ἐμὲ σῶοι καὶ ἄθικτοι διὰ μέσου ὄλων τούτων τῶν παγίδων· μὴ ἀμφιβάλλετε περὶ τῆς ἀξίας καὶ τοῦ μεγαλείου τοῦ στεφάνου ὃν θὰ δόσω ὑμῖν. Μηδὲ νομίσετε ὅτι ἀπέρχεσθε ἀβοήθητοι. Μεθ' ἐκάστου ὑμῶν ἀποστέλλω ὁδηγὸν καὶ σύμβουλον. Ἐνωτίζεσθε τῆς φωνῆς του καὶ ἀκολουθεῖτε ὅπου αὐτὸς ἄγει ὑμᾶς.”

Β΄.

Ἄφου οἱ τρεῖς περιηγηταὶ ἔλαβον τὰ δῶρα των καὶ ἠτένισαν τὸ ὕστατον τὴν λάμπουσαν ὄψιν τῆς δωρητρίας, ἐξῆλθον διὰ τῆς χρυσεῆς πύλης τῆς θαυμασίας ἐκεῖνης χώρας, ἐν ἣ κατῴκει ἡ ἡγεμονίς, καὶ οὕτω ἐπανέκαμψαν διευθυνόμενοι πρὸς τὸν κόσμον ἡμῶν, τὸν ἐντεῦθεν τῶν δυσμῶν τοῦ ἡλίου.

Τότε ἤρξατο ἡ δοκιμασία των. Πλὴν δὲν εἶδον οὔτε σειρήνας, οὔτε δράκοντας, οὔτε γοργόνας, ἀλλὰ μόνον ἀνθρώπους ὡς ἑαυτούς, περιφερομένους καὶ βαδίζοντας ἀνὰ τὰς λεωφόρους. Ἰνὲς τούτων περιδιάβαζον, ἕτεροι ἔτρεχον, ἄλλοι περιεπάτουσαν μόνοι καὶ σκεπτικοί, ἄλλοι ἐν ὀμίλοις συνδιελέγοντο, ἢ ἐγέλων ἢ μεγαλοφώνως ἔψαλλον θορυβώδη ἄσματα. Ἰπὸ τὰ ἐπὶ τῶν λειμώνων τερπνότατα δένδρα ἦσαν θολίαι λαμπρῶς κεκοσμημέναι, καὶ ἐνδοθεν πολλῶν ἐξ αὐτῶν ἠκούετο ἡχος μουσικῆς. Ὡραῖαι γυναῖκες ἐχόρευον ὑπὸ τὰ μόλις ἀνθίζοντα δένδρα πετῶσαι ἄνθη εἰς τὸν ἀέρα· συμπόσια δὲ παρετίθεντο· οἶνος ἔρρεε, καὶ πολύτιμοι λίθοι ἐλαμποκόπουν. Ἡ μουσικὴ ἀφ' ἐνὸς καὶ αἱ ὀρχούμεναι γυναῖκες ἐτέρωθεν ἔτερπον τὰ οὖς καὶ τὸ ὄμμα τοῦ ἐνὸς τῶν τριῶν περιηγητῶν τόσο ὥστε ἐστρίφη ἀποχωρισθεὶς τῶν συνοδοιπόρων του ἵνα ἀκούσῃ καὶ ἴδῃ. Εὐθύς τότε ὁμᾶς νεανιῶν καὶ νεανίδων προσεπέλασαν καὶ ὠμίλησαν αὐτῶ. “Τελοῦμεν ἑορτὴν σήμερον” τῶ εἶπαν· “εἰμεθα λάτραι τῆς βασιλίσσης Ὡραίας· ἔλθε νὰ ἑορτάσῃς μεθ' ἡμῶν. Ἡ σελήνη τοῦ Μαΐου ὄλοεν ἀνατέλλει· θὰ χορεύσωμεν δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ὑπὸ τὰς ὠραίας, ἀπαλὰς ἀκτίνας τῆς.” Ἄλλ' ἐκεῖνος ἀπεκρίθη. “Τώρα μόλις ἐπανήλθον ἐκ χώρας ἧς ἡ καλλονὴ ὑπερβαίνει πᾶν ὅ,τι δύναται τις ἐνταῦθα νὰ ἴδῃ καὶ ἔνθα βασιλεύει ἡγεμονὶς τόσο ἐρασμῖα καὶ μεγαλοπρεπῆς, ὥστε ἡ μεγαλοπρεπεστέρα βασίλισσα ὄλου τοῦ κόσμου οὐδὲ θαλαμηπόλος αὐτῆς δύναται νὰ γίνῃ.” Καὶ ἐκεῖνοι τῶ εἶπον. “Ποία εἶνε ἡ χώρα αὐτῆ περι ἧς μᾶς ὀμιλεῖς καὶ τίς εἶνε ἡ θαυμασία αὐτῆ περιγηγῆπισσα;” “Ἡ χώρα ἡ ἐκεῖθεν τῶν δυσμῶν τοῦ ἡλίου, ἀπήντησε, ἀλλὰ τὸ ὄνομα τῆς ἡγεμονίδος οὐδεὶς τὸ γνωρίζει μέχρις οὗ αὐτῆ ἡ ἰδία τὸ ἀνακοινώσῃ· καὶ θὰ τὸ ἀνακοινώσῃ μόνον εἰς ἐκεῖνον ὃν ἀγαπήσῃ.” Ἐπὶ τούτῳ ὄλοι ἐγέλασαν καὶ κατέστησαν λίαν φαιδροί. “Ἡ χώρα σου εἶνε ἡ χώρα τῶν ὀνειρῶν” τῶ εἶπον. “Ἐχομεν ἀκούσει περι αὐτῆς ὄλα. Τίποτε πραγματικὸν δὲν ὑπάρχει ἐκεῖ· ὄσῳ δὲ ἀφορᾷ τὴν ἡγεμονίδα σου, αὐτῆ εἶνε ἀπλῆ σκιά, πλάσμα τῆς φαντασίας σου, καὶ ὃν παντάπασιν ἄμοιρον ὑποστάσεως. Ἡ μόνη ἀληθῆς καὶ πραγματικὴ καλλονὴ εἶνε ἡ καλλονὴ ἣν βλέπομεν καὶ ἧς ἀπτόμεθα καὶ ἣν ἀκούομεν. Ἡ καλλονὴ ἣν ἀποκαλύπτουσιν ἡμῖν αἱ αἰσθήσεις καὶ ἧτις παρευρίσκεται σήμερον ἐνταῦθα.” Εἰς ταῦτα ἐκεῖνος ἀπήντησεν. “Οὐδόλωσ μέμφομαι ὑμᾶς, διότι οὐδέποτε εἶδετε τὴν ἡγεμονίδα μου· ἀλλ' ἐγὼ εἶδον αὐτήν, τὴν ἠκουσα ὀμιλοῦσαν καὶ ἡμέραν τινα ἐλπίζω ὅτι θὰ ἐπιστρέψω εἰς αὐτήν. Πρὸ τῆς ἐκεῖθεν ἀναχωρήσεώς μου μὲ εἰδοποίησεν ὅτι ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἐμελλον νὰ περικυκλωθῶ ὑπὸ παντοίων ἀλλοκότων καὶ τερατωδῶν φασμάτων, ἀρπυιῶν καὶ σειρήνων ἀνθρωποφάγων τὰς ὁποίας ὀφείλω ἀνδρείως ν' ἀντιμετωπίσω καὶ κατανικήσω. Βιπέτε μου, σᾶς παρακαλῶ, εἰς ποῖον μέρος τῆς

χώρας σας ὑπάρχουσιν οἱ κίνδυνοι οὗτοι, ἵνα προσέχω.” Τότε γελάσαντες ἔτι μᾶλλον ἀπεκρίθησαν αὐτῶ. “Ὡ ἀνόητε περιηγητά, ἡ κεφαλὴ σου βεβαίως εἶνε πλήρης ὀνειρῶν! Δὲν ὑπάρχουσιν σειρήνες. Πάντα ὄσα μᾶς ἠφηγεῖσαι εἶνε ἀρχαῖος ἐλληνικὸς μῦθος· παραμύθι ἀνευ νοήματος, ἐκτὸς μόνον δι' ἀρχαίους Ἕλληνας καὶ σύγχρονα νήπια. Οὐδέποτε θὰ συνατήσῃς ἀρπυίας ἢ σειρήνας. Οὐδὲ θὰ ἐπανίδῃς πλέον τὴν ἡγεμονίδα περι ἧς λέγεις, ἐκτὸς βεβαίως εἰς τὸν ὕπνον σου. Μόνη αὐτῆ ἐδῶ ἡ χώρα εἶνε ἡ πραγματικὴ. Δὲν ὑπάρχει τίποτε ἀπολύτως ἐπέκεινα τῶν δυσμῶν τοῦ ἡλίου.” Ἐν τῶ μεταξὺ τούτῳ, καθ' ὄλον τὸν χρόνον τῆς συνδιαλέξεώς των τὸ πτηνὸν ὄπερ ἡ ἡγεμονὶς εἶχε δόσει εἰς τὸν περιηγητὴν, ἔψαλλεν ὑπὸ τὸν ἐπενδύτην αὐτοῦ. Οὗτος δὲ λαβὼν τὸ πτηνὸν τὸ ἐπέδειξεν εἰς τοὺς νέους μεθ' ὧν συνωμίλει εἰπὼν. “Ἴδου τὸ πτηνὸν τὸ δωρηθὲν μοι ὑπὸ τῆς ἡγεμονίδος ἣν σεῖς ἀποκαλεῖτε μῦθον. Εἶνε δυνατὸν μῦθος νὰ μοῦ δόσῃ τὸ ζῶν τοῦτο πτηνὸν; Καὶ ἐκεῖνοι τῶ ἀπεκρίναντο. “Εἶσαι βεβαίως παράφρων ἄμα καὶ ὀνειροπόλος. Ἄναμφιβόλως τὸ πτηνὸν ἐπέταξεν εἰς τὸν θάλαμόν σου καθ' ὃν χρόνον ἐκοιμᾶσο, καὶ ἡ ὀνειρώττουσα φαντασία σου ἐπωφεληθεῖσα τοῦ πράγματος ἐπλασε τὴν περι τῆς ἡγεμονίδος καὶ τοῦ δώρου αὐτῆς ἱστορίαν. Συχνάκις συμβαίνει οὕτω ἐν ὀνειροῖς. Ἡ διαίσθησις διορᾷ πράγματα οὕτως εἰπεῖν διὰ μέσου νεφέλης καὶ ἐξυφαίνει μύθους ἐκ πραγματικότητων.” Ὁ περιηγητὴς τότε ἤρξατο ἀμφιβάλλων, ἀλλὰ δὲν ὑπεχώρησε, καὶ εἶπε· “Καὶ ὄμως ἀκούσατε πόσον ἠδέως ψάλλει! Οὐδὲν ἄγριον, ἀδίδακτον πτηνὸν τῆς Γῆς ἠδύνατο νὰ κελαδῆ οὕτω” ἐφ' ᾧ πάντες ἀπείρως διεσκέδαζον, εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀνεφώνησε. “Μηπᾶ! τὸ κελάδημα του οὐδὲν ἔχει τὸ ἔκτακτον· εἶνε τὸ σύνηθες τουίτ-τουίτ. Κελάδημα κοινοτάτου σπίνου ἢ στρουθοῦ.” Καὶ ἕτερος· “Ἄν ἡμῖν εἰς τὴν θέσιν σου θὰ τὸ ἐστραγγάλιζον· τρομερὰ ὄχληρόν πρέπει νὰ εἶνε εἰάν κάμνη πάντοτε τοιοῦτον θόρυβον!” Καὶ τρίτος· “Ἄφες τὸ νὰ πετάξῃ· δὲν ἀκούομεν ἀλλήλους ἔνεκα τῶν κραυγῶν του.” Τότε ὁ περιηγητὴς ἤρξατο αἰσχυρόμενος διὰ τὸ πτηνὸν του. Πᾶν ὅ,τι λέγω, ἐσκέφθη, τοῖς φαίνεται ἀνόητον, καὶ τὸ δῶρον αὐτὸ τῆς ἡγεμονίδος κατ' αὐτοὺς δὲν εἶνε εἰμὴ πρῶστυχος φλύαρος σπίνος. Μήπως πράγματι νὰ ὀνειρεύθῃ; Μήπως αὐτὸς ἐδῶ νὰ εἶνε πραγματικὸς κόσμος, ὁ δὲ ἄλλος, ἀπλῆ φαντασία; Τὸ πτηνὸν ἐκελάδει λέγον· “Φύγε, φύγε! ἄλλως οὐδέποτε πλέον θὰ ἐπανίδῃς τὴν ἡγεμονίδα· ὁ πραγματικὸς κόσμος δὲν εἶνε ἐντεῦθεν, ἀλλὰ ἐκεῖθεν τῶν δυσμῶν τοῦ ἡλίου!” Ἄλλ' ὅταν ὁ περιηγητὴς ἠρώτησε τοὺς νέους τί ἐκελάδει τὸ πτηνὸν, τῶ ἀπήντησαν ὅτι μόνον ἠκουσαν “τουίτ-τουίτ” καὶ “τσερπ-τσερπ.” Τότε ἐκεῖνος ἀληθῶς ὠργίσθη, ἀλλ' ὄχι κατ' ἐκείνων ὡς ἤθελες πιστεύσει. “Ὄχι· ὁ περιηγητὴς ὠργίσθη κατὰ τοῦ

πτηνοῦ, καὶ ἠσχύνετο δι' ἑαυτὸν τε καὶ δι' αὐτό. ῥίψας δὲ αὐτὸ εἰς τὸν ἀέρα, ἐκρότησε τὰς χεῖρας του ἵνα τὸ ἀποδιώξῃ. Ὁμοίως δὲ ἔπραξαν καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἰστάμενοι νεανῖαι καὶ αἱ νεανίδες. “Σσσο” ἔκραξαν, “ἀχρεῖον, οὐτιδανὸν πτηνόν, καὶ νὰ εἶσαι εὐγνώμον ὅτι δὲν ἐστραγγαλίσαμεν τὸν λαιμόν σου πρὸς τιμωρίαν, διὰ τὸν τόσον θόρυβον ὅπου κίμνεις. Ἰὸ πτηνὸν οὕτω ἀπέπτη μακρὰν, μακρὰν εἰς τὴν ἐπέκεινα τῶν δυσμῶν τοῦ ἡλίου χώραν, καὶ νομίζω ὅτι ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ἡγεμονίδα καὶ τῇ διηγῆθη τὰ γενόμενα. Ὁ δὲ περιηγητὴς προσῆλθεν εἰς τὸν ὄμιλον τῶν λατρευόντων τὴν βασιλίτισσαν Ὀραίαν, καὶ ἐχόρευσε καὶ ἐτραγώδησε καὶ εὐωχῆθη μετ' αὐτῶν, κατευχαριστηθεὶς, ἀλλὰ μὴ γνωρίζων ὅτι πράγματι ἐπεσε τέλος πάντων μεταξύ τῶν σειρήνων!

Γ.

Ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ οἱ δύο ἕτεροι περιηγηταὶ ἐξηκολούθουν τὴν πορείαν των, διότι οὐδέτερος τούτων ἐμερίμνα περὶ ἡδονῶν. Ὁ εἰς ἦτο σοβαρὸς τὴν ὄψιν ἄνθρωπος, κάτω νεύων καὶ παρατηρῶν ἐπισταμένως πάντα βράχον καὶ θάμνον οὐ ἐγγύθεν διήρχετο καὶ συχνάκις σταματῶν ὅπως ἐξετίσῃ μετὰ μείζονος προσοχῆς παράδοξόν τι χόρτον. ἢ ὅπως κόψῃ καὶ κατατάμῃ ἄνθος· ὁ ἄλλος ἦτο γαλήνιος καὶ γλυκὺς τὴν ἔκφρασιν, καὶ ἐβάδιζεν εὐθυτενῆς, προσηλῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν καὶ ἀπώτατα κειμένων ὀρέων. Μετ' ὀλίγον συνητήθησαν μετὰ ὁμάδος ἀνθρώπων φερόντων σημαίας ἐφ' ἧν ἦσαν ἀναγεγραμμένα τὰ ἐξῆς: “Ἡ γνώσις εἶνε ἐλευθερία.” — “Ἡ ἐπιστήμη δὲν ἀναγνωρίζει ἄλλον νόμον εἰμὴ τὸν νόμον τῆς προόδου.” — “Ἐλευθερία, Ἰσότης, Ἀδελφότης.” — “Ἀρετὴ ἐστὶ τὸ ὠφέλιμον,” καὶ πολλαὶ ἄλλαι ὠραῖαι φράσεις. Ἐκ τῶν ἐν τοῖς πρώτοις ἀκολουθούντων τὴν πομπὴν οἱ πλείστοι ἔφερον δίοπτρας, ἄλλοι δὲ εἶχον ἀκαδημαϊκὰς περιβολὰς. Ἰὸ πλείστον μέρος εἶχε προσπεράσῃ ὅτε ὁ ἐμβριθῆς περιηγητὴς ὁ κατὰ τὴν πορείαν τοσοῦτον ἐνδιαφέρον λαβῶν περὶ τὰ φυτὰ καὶ τοὺς λίθους, ἀβροφρόνως προσεπέλασεν ἕνα ἐκ τῆς συνοδείας καὶ ἠρώτησεν αὐτὸν περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς διαδηλώσεως. “Εἶμεθα λάτραι τῆς Ἐπιστήμης” ἀπήντησεν ὁ ἐρωτηθεὶς. “Σήμερον ἐορτάζομεν πανηγυρικῶς πρὸς τιμὴν τῆς ἡμετέρας θεότητος. Πολλοὶ λόγοι θὰ ἐκφωνηθῶσιν ὑπὸ τῶν ἱεροφαντῶν αὐτῆς, καὶ πλείστα θύματα θὰ σφαγῶσιν—ἀμνοὶ καὶ ἵπποι καὶ περιστερὰ καὶ ἔλαφοι, καὶ παντὸς εἶδους ζῶα θὰ θανατωθῶσι δι' ἀνεκφράστων βασανιστηρίων· θὰ ἀκρωτηριασθῶσι, θὰ καῶσι καὶ θὰ διαταμῶσι πρὸς δόξαν καὶ ὄφελος τῆς Ἐπιστήμης. Ἡμεῖς δὲ θὰ ἐπευφημῶμεν δι' ἐνθουσιωδῶν κραυγῶν, ἐνῶ τὸ αἷμα θὰ ῥέῃ ἐπὶ τῶν βωμῶν τῆς, καὶ ὁ καπνὸς θὰ ἀννυφῶται εἰς αἶνον αὐτῆς.” — “Ἄλλ' ὅλα αὐτὰ εἰσὶ φρικώδη” εἶπεν ὁ ἐμβριθῆς ἀνὴρ μετὰ κινήματος δηλοῦντος ἀποστροφῆν.

“Νομίζει τις ὅτι ἀκούει περιγραφὰς τῶν παρ' ἀγρίοις γινομένων ὀργῶν, ἢ τῶν διασκεδάσεων ἐν αἰς ἀσμενίζουσι παράφρονες. Εἰσὶ πράγματα ἀνάξια νοημόνων καὶ ὑγιῶν τὰς φρένας ἀνθρώπων.”

“Τούναντίον” ἀνταπήντησεν ὁ διδοὺς αὐτῷ τὰς πληροφορίας, “ἀκριβῶς διότι εἶμεθα νοήμονες καὶ ὑγιεῖς τὰς φρένας τερπόμεθα ἐπὶ τούτοις. Διότι διὰ μέσου τῶν θυσιῶν τούτων ἡ ἡμετέρα θεότης ἐξαγγέλλει τοὺς χρησμούς τῆς. Ἐν τοῖς κατεσπαραγμένοις πτώμασι, καὶ ἐν τοῖς ἐντοσθίοις τῶν θυμάτων τούτων οἱ οἰωνοσκόποι ἡμῶν εὐρίσκουσι τὰς γνώσεις ἃς ζητοῦμεν.” — “Καὶ τίνας εἰσὶν αἱ γνώσεις αὐταὶ ἠρώτησεν ὁ περιηγητὴς.” — “Ἡ γνώσις τῶν μυστηρίων τῆς φύσεως” ἀνέκραξεν ὁ θιασώτης τῆς Ἐπιστήμης μετὰ φλογεροῦ βλέμματος “ἢ γνώσις τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου ἢ τέχνη τοῦ θεραπεύειν νόσους· ἢ λύσις τοῦ αἰνίγματος τοῦ Σύμπαντος! Ταῦτα πάντα διδασκόμεθα, ταῦτα πάντα διορῶμεν, εἰς τὰς ἐπιθανάτους ἀγωνίας τῶν θυμάτων μας. Δὲν ἀρκεῖ τούτο; Δὲν εἶνε ὁ σκοπὸς ἀρκετὰ ὑψηλὸς ὅπως ἀγιάσῃ τὰ μέσα;” Τότε ἀκούσας τοὺς λόγους τούτους ὁ ἕτερος τῶν περιηγητῶν—ἐκεῖνος ὅστις ἐκράτει ὑψηλὰ τὸ πρόσωπον ἐνῶ ἐβάδιζεν—ἐπλησίασε καὶ ἀνεφώνησεν. — “Ὁχι, ἡ δικαιοσύνη εἶνε μείζων τῆς πολυμαθίας. Οὐδεὶς πρέπει νὰ ἐπιθυμῇ ἴασιν διὰ τῶν βασανιστηρίων τῶν ἄλλων.” Ἐφ' ᾧ ὁ ξένος συνοφρυωθείς ἀπεκρίνατο μετὰ θυμοῦ: — “Λησμονεῖτε, πιστεύω, ὅτι ἐκεῖνοι οὐς ζητοῦμεν νὰ θεραπεύσωμεν εἰσὶν ἄνθρωποι, ἐνῶ εἰς βασανιστήρια ὑποβάλλομεν ζῶα. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου πλουτίζομεν καὶ προικίζομεν τὴν Ἀνθρωπότητα. “Ὁχι, δὲν λησμονῶ” ἀπήντησεν ἠπίως “ἀλλ' ἐκεῖνος ὅστις θέλει νὰ λαθῇ ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας δὲν εἶνε πλέον ἄνθρωπος. Τούτο ποθῶν καὶ πράττων καθίσταται κατώτερος παντὸς κτήνους. Οὐδὲ δύναται ἡ Ἀνθρωπότης νὰ πλουτισθῇ διὰ μεθόδου ἀπογυμνύσεως αὐτὴν τοῦ ὄλου πλούτου τῆς.” — “Ὁραῖοι λόγοι ἀναμφιβόλως” ἀνεφώνησεν ὁ λάτρης τῆς Ἐπιστήμης· “εἰσθε, ὡς βλέπω, ἠθικολόγος καὶ βεβαίως πολὺ ἀμαθῆς ἄνθρωπος! Ὁλη αὐτὴ ἢ ἀρχαιοπρεπῆς ὁμιλία σας ἀνήκει εἰς παρωχημένην ἐποχὴν. Ἡμεῖς ἀπεσκορακίσαμεν τὰς δεισιδαιμονίας, καὶ ἀπετινάξαμεν τὰς ἀρχαίας δοξασίας. Ὁ μόνος ὁδηγὸς μας εἶνε ὁ λόγος, ὁ μόνος σκοπὸς μας, ἢ γνώσις.” — “Φεῦ” ἀπήντησεν ὁ ἕτερος “οὐχὶ ὁ κρείσσων, ἀλλ' ὁ ἥττων λόγος ὀδηγεῖ ὑμᾶς, ἢ δὲ γνώσις ἦν ἐπιποθεῖτε, δὲν εἶνε ἢ γνώσις τῆς πραγματικότητος. Δὲν γνωρίζετε τὸν πραγματικὸν κόσμον. Εἰσθε παίγνια φαντάσματος τὸ ὁποῖον ἐκλαμβάνετε ὡς ὑπόστασιν.” Ταῦτα εἰπὼν, ἀντιπαρήλθεν, ὁ δὲ ἐπιστήμων ἀφέθη μετὰ τοῦ περιηγητοῦ τοῦ κατὰ πρῶτον προσπελάσαντος αὐτόν. “Τί εἶδους ἄνθρωπος εἶνε αὐτός” ἠρώτησε παρατηρῶν τὴν ἀπομακρυνομένην μορφήν τοῦ ἄρτι λαλήσαντος. “Εἶνε ποιητὴς” ἀπήντησεν

ὁ σοβαρὸς τὴν ὄψιν περιηγητής. “Μετέβημεν ἀμφοτέρωθεν ἐπέκεινα τῶν δυσμῶν τοῦ ἡλίου ὅπως ἴδωμεν τὴν πάγκαλον ἡγεμονίδα, τὴν ἰθύνουσαν τὸν θαυμάσιον ἐκεῖνον κόσμον, καὶ ὁμοῦ ἀνεχωρήσαμεν πρὸς περιοδείαν καὶ ἐπίσκεψιν τοῦ ὑμετέρου τούτου κόσμου ἐνταῦθα.” “Τί εἶπετε; Ἐπέκεινα τῶν δυσμῶν τοῦ ἡλίου!” ἠρώτησε δυσπίστως ὁ ἐπιστήμων. “δηλαδὴ εἰς τὴν χώραν τῶν σκιῶν. Οὔτε ὁ κόσμος ἦτο νεώτερος, ἐλέγετο συνήθως ὅτι οἱ θεοὶ κατὰ κῆρυξ ἐκεῖ.” — “Δυνατὸν νὰ κατοικῶσιν εἰσέτι” εἶπεν ὁ περιηγητής “διότι ἡ ἡγεμονίς εἶνε συγγενὴς αὐτῶν, τὴν αὐτὴν ἔχουσα καταγωγὴν.” “Ὁραῖος μῦθος τῆ ἀληθείᾳ” ἀπήντησεν ὁ θιασώτης τῆς Ἐπιστήμης, “ἀλλ’ ἤδη γινώσκωμεν ὅτι τὰ τοιαῦτα εἶνε καθαρὰ μωρία καὶ κάτι χειρότερον, διότι ἀποτελοῦσι τὴν βᾶσιν τοῦ ἑώλου αἰσθήματος τῶν παλαιῶν χρόνων — αἰσθήματος ὅπερ εἶνε τὸ φοβερῶτατον πρόσκομμα τῆς προόδου, καὶ ὅπερ ἡ Ἐπιστήμη ἔτι καὶ νῦν δυσκολεύεται νὰ ἀνατρέψῃ. Ἀλλὰ τί παράδοξον κελιάδιμα εἶνε αὐτὸ ὅπερ ἀκούω ὑπὸ τὸν ἐπενδύτην σας;” Ἦτο τὸ πτηνὸν τὸ δοθὲν ὑπὸ τῆς ἡγεμονίδας. Τὸ ἐξήγαγεν, ἀλλὰ δὲν εἶπε τίνας δῶρον ἦτο οὔτε πόθεν προήρχετο, ἔνεκα τοῦ καταφρονητικοῦ τρόπου μεθ’ οὗ ὁ Ἐπιστήμων εἶχεν ὀμιλήσει περὶ τῆς μυστικῆς χώρας καὶ τῶν ἰθύνοντων αὐτήν. Ἦρξατο ὁλοῦν νὰ κλονίζεται ἡ πρὸς τὴν ἡγεμονίδα πίστις του, καὶ ὁ περιηγητής ἤδη σφόδρα ἐπεθύμει τὰς γνώσεις περὶ ὧν ὁ ξένος ἔλεγε. Διότι ὁ περιηγητής οὗτος καίπερ οὐδὲν φροντίζων περὶ ἡδονῶν, οὐδὲ γοητευόμενος ὑπὸ τῆς καλλονῆς τῶν αἰσθητῶν πραγμάτων, μεγάλως ἐσαγηνεύετο ὑπὸ τοῦ πόθου νὰ καταστῇ σοφὸς μετὰ τὴν διαφορὰν ὅτι δὲν ἐγνώριζεν ἀκριβῶς εἰς τί ἡ σοφία συνίσταται. Ἐφρόνει ὅτι ἡ σοφία ἔγκειται εἰς τὴν γνῶσιν γεγονότων, ἐνῶ πρῶγματι σοφία εἶνε ἡ δύναμις διὰ τῆς ὁποίας αἵρεταί τις ἄνω τῶν γεγονότων. “Τὸ πτηνὸν σας εἶνε ἀλλοδαπὸν” παρατήρησεν ὁ ἐπιστήμων ἐξετάζων αὐτὸ προσεκτικῶς διὰ τῶν διοπτρῶν του “καὶ εἶνε πολὺ ἀξιοπερίεργον· οὐδέποτε ἐνθυμούμαι νὰ εἶδον παρόμοιον. Ἐχει καὶ ὅλως ἰδιάζοντα τόνου φωνῆς. Τινὲς τὴν μολπὴν του μοὶ ὑπενθυμίζου τὴν ἀηδῶνα. Ἀναμφιβόλως θὰ εἶνε ἀπόγονος ἀνεπτυγμένου τινος εἴδους ἀηδόνων, ἐπιμελῶς παραχθέντος δι’ ἐπιλογῆς, καὶ τεχνητῶς ἀνατραφέντος ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν. Θαυμάσιαι μεταλλαγῆαι εἶδους δύνανται νὰ ἐπιτευχθῶσι διὰ τοῦ τρόπου τούτου, ὡς ἐναργῶς ἀπέδειξαν τὰ γενόμενα πειράματα δι’ ὧν παρήχθησαν περιεργότατα εἶδη περιστερῶν. Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ ἐξετάσω τὸ ράμφος πλέον ἐπισταμένως. Μάλιστα—ἀηδὼν βεβαίως—καὶ ὅμως, τῆ ἀληθείᾳ, δὲν πρέπει νὰ ἀποφανθῶ ἐσπευσμένως. Μεγάλως ἐπεθύμουν ν’ ἀκούσω τὴν γνώμην τοῦ καθηγητοῦ Ἐφαρῆς ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Ἀλλὰ τί θόρυβος εἶνε αὐτὸς ἐκεῖ κάτω;” Τὴν στιγμὴν ἐκείνην

πρῶγματι μεγάλη ὄχλοβοὴ ἠγέρθη μεταξὺ πλῆθους ἀνθρώπων συνηθροισμένων ὑπὸ τὸ περιστύλιον μεγάλου καὶ μεγαλοπρεποῦς κτιρίου ὀλίγον ἀπέχοντος τοῦ τόπου ἐνθα οἱ δύο ἄνδρες ἴσταντο συνδιαλεγόμενοι. Τὸ κτίριον τοῦτο οὐτινος ἢ πρόσοψις περιεκοσμεῖτο δι’ ἀναγλύφων παριστῶντων τὴν Ἐλευθερίαν καὶ τὴν Προόδον, καὶ πρεσβύτας δαφνοστεφεῖς καὶ περιβεβλημένους διὰ διδακτορικῶν μανδυνῶν, φέροντας δ’ ἐν χερσὶ χαρτίνους κυλίνδρους, καὶ μικροσκοπία, ἦτο ὄντως μέγα ἐπιστημονικὸν Καθίδρυμα. Ἐντὸς αὐτοῦ εἰσῆλθεν ἡ πομπὴ τῶν σοφῶν ἐπιστημόνων οὓς οἱ περιηγηταὶ εἶχον συναντήσῃ καθ’ ὁδόν, μέγα δὲ πλῆθος θαυμαστῶν καὶ θιασωτῶν ἠκολούθει. Ἐν τῷ οἰκοδομῆματι τούτῳ αἱ ἐπίσημοι ἱερουργίαι, ἃς ὁ μύστης τῆς ἐπιστήμης εἶχε περιγράψει, ἔμελλον νὰ τελεσθῶσιν, ἐφ’ ᾧ μεγάλη συρροὴ πιστῶν ἐπλήρωσε τὰς αἰθούσας αὐτοῦ. Αἰφνης καθ’ ἣν ἀκριβῶς στιγμὴν αἱ θυσίαι ἔμελλον ν’ ἀρχίσωσιν ἄνθρωπος τις ἠγέρθη ἐν μέσῳ τῆς σιωπῆς συνελεύσεως καὶ διεμαρτυρήθη, ὡς πάλαι ποτε παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ἀπωτάτου Γίνγη, ὁ Σιδάρθας Βούδας διεμαρτυρήθη κατὰ τῶν αἰματηρῶν θυσιῶν τῶν ἱερέων τοῦ Ἰνδρα. Καὶ ὅπως ὁ Βούδας εἶχεν ὀμιλήσει, οὕτω ὀμίλησεν ὁ ἄγνωστος ἀνὴρ περὶ τῶν ὑψηλῶν καθηκόντων ὅπερ ἡ ἀνθρωπίνη περιωπὴ συνεπάγεται, περὶ τοῦ κάλλους τῆς δικαιοσύνης, περὶ τοῦ ἀναποφεύκτου νόμου τῆς ἀνταποδόσεως καὶ περὶ τοῦ ἀληθοῦς πνεύματος τῆς Προόδου καὶ τῆς Ἐλευθερίας. Ὁ ἄγνωστος ἐξακολουθήσας τὸν λόγον του εἶπεν ὅτι αἱ ὑψίσται βαθμίδες τῆς Προόδου καὶ τῆς Ἐλευθερίας εἰσὶ πνευματικαὶ μεταρσιούμεναι ὑπεράνω ὅλων τῶν χθαμαλωτέρων ἀγαθῶν τῆς ὑλικῆς φύσεως. Καὶ ὅταν οἱ Ἱεροφάνται τῆς Ἐπιστήμης, ὅχι ὅπως πάλαι ποτε οἱ ἱερεῖς τοῦ Ἰνδρα, ἀπεκρίναντο ὑπεροπτικῶς καὶ ἀνερευθριάστως, ὅτι οὐδὲν γνωρίζουσι περὶ πνευματικῶν ἀγαθῶν διότι πιστεύουσι τὴν Ἐξέλιξιν καὶ θεωροῦσι τὸν ἀνθρώπον ἀπλῶς ὡς ἀνεπτυγμένον πίθηκον, ἀνευ ψυχῆς ὡς ὁ πρόγονός του οὗτος, ὁ ξένος ἀπήντησεν ὅτι πρεσβεύει καὶ αὐτὸς τὴν Ἐξέλιξιν, ἀλλ’ ὅτι κατὰ διάφορον ὅλως τρόπον ἐννοεῖ τὴν διδασκαλίαν ταύτην, καὶ ὑπὸ τὸ πνεῦμα μᾶλλον τῶν ἀρχαίων διδασκάλων—Πυθαγόρα, Πλάτωνος, Ἐρμοῦ καὶ Βούδα—ὅτι τὸ ζῶν καὶ ἀδιάφθορον πνεῦμα τοῦ Θεοῦ διαθέει τὰ πάντα, ζῶα ἐπίσης καὶ ἀνθρώπους οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ ἄνθη, καὶ τὴν χλόην τοῦ ἀγροῦ, καὶ ἐν ἑκάστῳ στοιχείῳ παντὸς ὅ,τι ἀμαθῶς νομίζεται νεκρὰ καὶ ἀδρανῆς ὕλη.

(Τὸ τέλος τοῦ διηγήματος ἐν τῇ προσεχεί τεύχει.)

“Ὅτε ἀπέθανεν ὁ βασιλεὺς τῆς Δαρίας Χριστιανὸς διατάχθη νὰ φονεῖται ἢ περισσότερὰ ἢτις ἀπὸ ἐτῶν εἶχε συνειθίσει νὰ ἐπιπέττειται τὸν καιτῶνα τοῦ μονάρχου καὶ νὰ λαμβάνη τροφὴν ἀπὸ τὰς φίλας στήρας χεῖρας του. Ἡ θανάτωσις τοῦ εὐγενοῦς πτηνοῦ εἶνε βάρβαρος πράξις, ἀναξία τοῦ αἵματος εἰς ἃν ζῶμεν καὶ εἶνε ἀπίθανον ὅτι ὁ ἀφρηδῆως ἀποθανὼν βασιλεὺς εἶχεν ἐκφράσει τοιοῦτον πόθον.

ΑΣΤΕΡΙΣΚΟΙ.

Τέσσαρες γυναικες ἐψήφισαν εἰς τὰς τελευταίας βουλευτικὰς ἐκλογὰς ἐν Ἀγγλίᾳ, ἰσχυρισθεῖσαι ὅτι ὁ νόμος δὲν τὸ ἀπαγορεύει.

Ἐβδομήκοντα ἑκατομμύρια στρέμματα γῆς ἐν Ἀγγλίᾳ ἀφιερώθησαν ἐντὸς τοῦ 1906 πρὸς διατροφήν ζώων ἐπὶ σφαγῇ. Ἐκατομμύρια ἀνθρώπων ἔστων μὴ ἐχόντων ποῦ τὴν κεφαλὴν κλῖναι θὰ ἔζων ὑλβίως καλλιεργούντα τὰς εἰρημένους γαίας.

Ἡ Ἀγγλία ἔχει τριάντα πέντε ἐπισκόπους καὶ ἀρχιεπισκόπους. Ὁ μισθὸς αὐτῶν συλλήβδην ἀνέρχεται εἰς πέντε ἑκατομμύρια δραχμῶν τὸ ἔτος.

Ἀστρονόμοι τινὲς λέγουσιν ὅτι τὸ φῶς τοῦ Ἑλίου εἶνε τόσο ἰσχυρὸν, ὥστε εἰν ὁ πλανήτης ῥότος ἀπέχεν ἀφ' ἡμῶν ὅσον ἀπέχει ἡ σελήνη, οὐδεμίαν εἰς εἶχομεν ἀνίγκην τεχνητοῦ φωτός διότι αἱ νύκτες μας θὰ ἦσαν πάντοτε κατάφωτοι.

Ὁ Ἰωάννης Μάρλιν εἶνε μία τῶν εὐγενεστέρων μορφῶν τοῦ ἀγγλικῆ βίου τιμώμενος ὑπὸ πάντων ὡς πολιτευτῆς, ὡς φιλόσοφος, ὡς ἠθικολόγος καὶ ὡς λογοτέχνης. Παραθετω ὧδε τὴν ὑπ' αὐτοῦ κεχαραγμένην εἰκόνα τοῦ συνήθους χυδαίου τύπου τῶν πολιτευθέντων:

—Ὁ συνήθης πολιτευόμενος σκίπτεται μόνον περὶ τῆς σήμερον καὶ οὐδ' ἄλλως περὶ τῆς αἰῶνος. Σύνθημά του εἶνε: "Ἀπίψευγε τὰ ὑψηλά καὶ ἔχου ἀπρίξ τῶν ἀσφαλῶν." Εὐρίσκεται εἰς διαζύγιον πρὸς πεποισθήσεις καὶ ἐρωτατροπεί πρὸς τὰς δημοσίας ἐντυπώσεις τῆς στιγμῆς. Ἄμοιρος ζήλου, ἄμοιρος πίστεως, ἄμοιρος διανοητικῆς ἀδρότητος, ἀλλ' ἔμπλεως χθαμαλόφρονος ψευδεγκαρδιότητος, καὶ πρῆθυμος περὶ ποταπὰς ἐκδουλεύσεις.

Ἀληθῶς δὲν ἠδύνατο καταφρονητικώτερον νὰ ἐκφρασθῇ τις περὶ τῶν ἀνταρίων ἄπερ γνωρίζομεν ὑπὸ τὸ ὄνομα "πολιτευόμενοι." Περιττὸν νὰ ὑπενθυμίσω ὅτι εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπάγονται καὶ οἱ πλείστοι ἐφημεριδογράφοι.

"Μετρίως φονικὸν καὶ ἀπλήτως αἰδοῦν ἐπεισόδιον" Αὕτη εἶνε ἡ φράσις δι' ἧς χαρακτηρίζει τὸν θεσσαλικὸν πόλεμον τοῦ 1907, ἡ "Σημαία" τοῦ Λονδίνου ἐν προσφάτῳ ἄρθρῳ της.

Ἐν Ἀμερικῇ 16 ἑκατομμύρια παιδῶν ἐκπαιδεύονται ἀποκλειστικῶς δαπάναις τοῦ κράτους, καταβάλλεται δὲ ἐνέργεια ἵνα καὶ ἡ τροφή των διδεται ὑπὸ τοῦ κράτους διαρκεύσης τῆς μαθητείας.

Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον τοῦ Λονδίνου εἰσαπράττει περὶ τὸ ἥμισυ ἑκατομμύριον δραχμῶν κατ' ἔτος ἐκ τῶν ἰκριωμάτων ἅτινα ἐνικαίξει διὰ διαφημίσεις.

Ὁ Γερμανὸς ἄυτοκράτωρ πρὸ τῶν ἐτῶν ἐπιθεωρῶν τὸ νεοστὶ ἐγεβὲν κτίριον τῆς γερμανικῆς βουλῆς τὸ ἐχαρακτήρισεν ὡς "ἄκρον ἄωτον ἀκαλαισθησίας" Μετὰ τινὰς ἡμέρας ὄλοι οἱ ἀρχιτέκτονες τοῦ Βερολίνου παρέθεσαν γεῦμα εἰς τὸν σχεδιαστὴν τοῦ κτιρίου καὶ εἰς τὰ ἐπιδύρπια εἰσήχθη τεθὲν ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐν μέσῳ παταγῶδων χειροκροτημίτων τῆς δημηγύρεως τῶν καλλιτεχνῶν γιγάντιον ὁμοίωμα τοῦ γερμανικοῦ βουλευτηρίου συγκείμενον ἀπὸ γλυκίσματα καὶ φέρον ἐπὶ τοῦ ἀετώματος τὴν ἐπιγραφὴν "ἄκρον ἄωτον καλαισθησίας." Ὁ κύλαφος ἀναμφιβόλως ἤρμοζε διότι ἡ οἴσις τοῦ Γουλιέλμου εἶνε πικρὸν μέγαλον.

Ἡ ἀπόστασις μεταξὺ τῶν ἠλεκτρίων ἐξ ὧν συνίσταται ἐν τεμάχιον ξύλου ἢ λίθου εἶνε, σχετικῶς πρὸς τὸ μέγεθος αὐτῶν, μεγαλητέρα τῆς ἀποστάσεως ἣτις ὑπάρχει μεταξὺ τῶν πλανητῶν τοῦ ἡλιακοῦ ἡμῶν συστήματος· ἐξ οὗ ἔπεται τὸ πόρισμα ὅτι τὸ ἡλιακὸν μας σύστημα εἰς ὀφθαλμὸν ἀναλόγως μείζονα τοῦ ἡμετέρου παρίσταται ὡς ἐν τεμάχιον ξύλου ἢ λίθου.

Σώζεται περιώνυμὸν τι ἔργον γραφῆν τὸν δεύτερον μετὰ Χριστὸν αἰῶνα καὶ καλούμενον "Πίστις Σοφία." Ἐν αὐτῷ λέγεται ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς μετὰ τὴν ἀνίστασιν αὐτοῦ ἔμεινεν ἔνδεκα ἔτη μετὰ τῶν μαθητῶν του διδάσκων αὐτοῖς τὸ μυστήριον τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

Ὅταν ἐν Ἀγγλίᾳ καθηγήθη ἡ βασιλεία καὶ ἀνεκηρύχθη ὁ Κρόμβελ κυβερνήτης τῆς Συμπολιτείας, οἱ ἔβραιοι, ἐξαετούμενοι

πολιτικὰ δικαιώματα, ἰσχυρίζοντο ὅτι ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς ἐν Ὁξφόρδῃ βοδλειανῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχουν ἔγγραφα μαρτυροῦντα ὅτι ὁ Κρόμβελ ἦτο ἔβραϊκῆς καταγωγῆς καὶ ἴσως ὁ ἀναμενόμενος Μεσίας. Καίτοι προσέφερον δώδεκα ἑκατομμύρια φράγκων πρὸς ἔρευναν οὐδεμίαν τοιαύτην ποτὲ ἐνηργήθη.

Ὁ Ἀγγλος ποιητῆς Κόλριτζ ἔλεγεν ὅτι οὐδεὶς ἀναγνώσκων τὸν Δάντην δύναται νὰ μὴ αἰσθανθῇ διαθέοντα τὸ αἷμα τοῦ κυμητισμὸν τινὰ ἀρρενωποῦ ἐνεργητικότητος, καὶ αὐξοιτά τινὰ ἔρωτα πρὸς τὰ μεγάλα καὶ τὰ γενναῖα. Ὁ Ἀγγλος ἱεράρχης Φαρράρ, ὁ συγγραφεὺς τῆς βιογραφίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ πρότινος χρόνου ἐκήρυξεν ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος τὴν ἀξίαν τοῦ Δάντου. "Παρακαλῶ, εἶπεν ἐν τέλει τοῦ λόγου του, παρακαλῶ τοὺς νέους οἵτινες μὲ ἀκούουσι, νὰ διατελῶσιν ἐν ἐπικοινωνίᾳ μὲ τὸν Δάντην. Ἐάν τις αὐτῶν παρορμᾶται εἰς χθαμαλὰ καὶ χυδαῖα, ἅτινα ἐπιγκοτίζουσι τὸ πνεῦμα, τὸν προσκυλῶ εἰς τὰς σελίδας τοῦ Δάντου νὰ ἀναπνεύσῃ τὸ ὄζονιον τῆς Θεῆς Κωμωδίας.

Ἐν Γερμανίᾳ ἐφευρέθη μηχανὴ κατισκευάζουσα πλίνθους ἀρίστης ποιότητος καὶ μειὰ μεγίστης ταχύτητος. Ὀκτὼ χιλιάδες πλίνθοι εἶνε ὁ ἀνώτατος ὕρος τῆς ἡμερησίας παραγωγῆς διὰ τῶν συνήθων μεθόδων, ἀλλὰ ἡ ἐπινοηθεῖσα μηχανὴ παράγει τεσσαράκοντα χιλιάδας τὴν ἡμέραν. Οἱ πλίνθοι ξηραίνονται διὰ τεχνητῆς θερμότητος ἐντὸς αἰθούσης ἐπὶ τούτῳ διερρυθμισμένης, καὶ ἡ ξήρανσις τελειοῦται ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὥρῶν. Κατάπιν οἱ πλίνθοι μεταφέρονται εἰς κάμινον ἔνθα διαμένουσι τρεῖς ἡμέρας. Εἶτα ἡ ἀπόψυξις αὐτῶν γίνεται ταχύτατα δι' ἄλλης διερρυθμίσεως. Οἱ πλίνθοι εἶνε πάντες ἰσομετρικώτατοι καὶ ἀπιράλλατοι τὸ σχῆμα.

Τὸ ὑγεινολογικὸν περιοδικὸν τοῦ Λονδίνου Good Health δίδει τὴν ἐξῆς συμβουλὴν πρὸς ἀποσόβησιν τῆς συνάγχης ἣτις καίτοι καθ' ἑαυτὴν εἶνε ἀσήμαντος ἐνόχλησις πολλάκις δύναται νὰ ἀγάγῃ εἰς σοβαρὰν νόσον ἢ θάνατον. Ἐν πρώτοις σημειωτέον ὅτι πρὸς ἀποσόβησιν παντὸς κρυολογήματος εἶνε ἀνάγκη νὰ διατηρῇ τις εἰς μέγαν βαθμὸν τὴν ζωτικότητα τοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ ἀποφεύγων πᾶσαν ἰπατύλην τῶν ἰκμάδων της. Ἐνταυτῷ δέον ν' ἀποφεύγῃ τις ψυχρὰ ρεύματα, βροχὰς, ὑγρὰς κλίνας, ὑγρὰ φορέματα, κλειστὰ δωμάτια. Αἱ ζωτικαὶ λειτουργίαι τοῦ σώματος δέον νὰ τηρῶνται εἰς κατάστασιν ὑγιᾶς δράσεως καὶ πᾶν δηλητηριώδες σκύβαλον τοῦ συστήματος νὰ ἐκβάλλεται αὐθαρῆς ἅμα τῇ γενέσει του. Τὸ αἷμα πρέπει νὰ διατηρῆται καθαρὸν, διὰ καθαροῦ ἀέρος, καθαροῦ ὕδατος καὶ τροφῆς ἰσχυρισμένης ἀπὸ καρπούς, σιτηρὰ, ὄσπρια καὶ λαχανικά. Ὁ περίπατος εἶνε οὐχ ἥττον ἀπαραίτητος διότι βοηθεῖ τὴν ἀφομοίωσιν τῆς τροφῆς καὶ τὴν ἐξέλασιν τῶν σκυβάτων, ἅτινα καθιστῶσι τὸ σύστημα εὐπρόσβλητον. Ἀξίον πάσης συστάσεως εἶνε τὸ ψυχρὸν ἢ ὑπόψυχρον λουτρὸν τῆς πρωῆς διότι παράγει σθεναρὰν κυκλοφορίαν ἰσχυροποιεῖ δὲ τοὺς μυῶνας καὶ τὰ νεῦρα. Ἐν τέλει ἡ Good Health διαγράφει ὡς ἔπεται τὴν κατὰ τοῦ ἀρχομένου κρυολογήματος ἀντίστασιν. "Ἀμα ὑποπτευθῆς ὅτι ἐπέρχεται συνάγχη ἀνάστειλον πᾶσαν τροφήν ἐπὶ μίαν ἡμέραν, λάμβανε δὲ μόνον ζιμοὺς ὀπωρῶν. Τὸ ἔσπερας θές τοὺς πόδας ἐντὸς θερμοῦ ὕδατος μέχρι τῶν γονάτων, ἐνταυτῷ δὲ πῖε ἐκ διαλειμμάτων τρία ποτήρια θερμῆς λεμονιάδας καὶ θές ψυχρὸν ἐπίθεμα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Ἰδρῶς θὰ ἐπακολουθήσῃ καὶ σχεδὸν ἄμεσος ἀπαλλαγὴ. Τότε διὰ σπόγγου λούεις δλόκληρον τὸ σῶμα καὶ τρίβεις αὐτὸ σθεναρῶς διὰ τραχέος ἀπομάκτρον. Σκεπάσθητι καλῶς ἐν τῇ κλίνῃ μὲ θερμὴν φιάλην εἰς τοὺς πόδας ἐν σκοτεινῷ δωμάτιῳ μὲ τὸ παράθυρον ἡμικλειστόν ἵνα εἰσέρχεται ἀφθονος ἀήρ. Ἐπὶ τινὰς ἡμέρας ἡ τροφή δέον νὰ εἶνε ἀπλουστάτη καὶ ἐλαφρὰ συνισταμένη κατὰ τὸ πλείστον ἐκ καρπῶν."